

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัด
สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวตกรายขาว
(Tourists' Expectation and Satisfaction Regarding On-Site
Environment Management in Sai Khao Waterfall)

โดย

นางสาวทัศนมา เกื้อเลี้ยง

นางสาวเยาวดี ศรีราม

นายวิฑิต บัวปรอท

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัด
สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว
(Tourists' Expectation and Satisfaction Regarding On-Site
Environment Management in Sai Khao Waterfall)

โดย

นางสาวทัศนีย์ เกื้อเลี้ยง

นางสาวเยาวดี ศรีราม

นายวิฑิต บัวปรอท

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Title Tourists' Expectation and Satisfaction Regarding On-Site Environment
Management in Sai Khao Waterfall

Researcher Miss Tassana Kueseng Miss Yaowadi Sriram Mr. Withit Buaparot

Year 2555

ABSTRACT

The aims of this study was to explore the expectations and satisfactions which comparison of individual factors. And analysis of the relationship between expectations and satisfaction of the environmental management of Sai khao waterfall, Pattani province. The data were collected by questionnaire which include individual factors that consisted of knowledge background, expectation and satisfaction. The tourists for sampling were answered out of 322 samples. The data values were analyzed by SPSS for Windows.

The results of this study found that major tourists attending Sai khao waterfall were remarkably male who were in between 15-24 years of age. The samplings were primarily muslim and were still under secondary-school level with the below of 3,000 THB for income. Undeniably, they were predominantly from Pattani, and Yala province and come the second while Narathiwat province was the least expectation.

The sampling to manipulating environment in Sai khao Waterfall area was highly expected and satisfied for transportation, environmental management, and attraction factors.

However, an individual factors such as, gender, religion, educational level, occupation, income and place of birth, played unimportant role to expectation and satisfaction to environment management in Sai khao Waterfall.

The correlation between expectation and satisfaction and environmental management were found positively. Five elements were considered are transportation, environmental management, facilitator, attraction factors, welfare and safety.

Keywords: expectation, satisfaction, environmental management, Sai khao waterfall

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความปรารถนาดีของคณะผู้วิจัยทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษา คอยเป็นกำลังใจ มอบความรัก ความเอาใจใส่ สละเวลา ท่วมเทให้คำแนะนำที่ดีในการทำวิจัย ตลอดจนเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยแก้ไขปัญหาและเสียสละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ทำให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาให้กับการตรวจสอบแบบสอบถามและการแก้ไขเล่มรายงานวิจัย ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาวที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและการให้ข้อมูลต่างๆ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และพี่ๆเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวทุกๆ ท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน จนงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัย และขอขอบคุณคณาจารย์หลักสูตรสังคมศึกษาที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้องทุกคนในครอบครัว ซึ่งมอบความรักกำลังใจ รวมทั้งให้การสนับสนุนทั้งแรงกายแรงใจให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ตลอดจนสามารถให้ประชาชนได้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และนำไปสู่การจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ทัศนา เกื้อเส้ง และคณะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(2)
Abstract	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	9
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	10
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว	20
2.5 บริบทของนักท่องเที่ยวชาว	21
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	34
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	35
3.1 ประชากร	35
3.2 กลุ่มตัวอย่าง	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เครื่องมือที่ใช้และขั้นตอนสร้างเครื่องมือ	36
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	38
บทที่ 4 ผลการวิจัย	40
4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	40
4.2 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม	45
4.3 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านการคมนาคม	45
4.4 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	46
4.5 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	47
4.6 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดใจ	49
4.7 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย	51
4.8 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจ	53
4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจ	56
4.10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว	57
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	60
5.1 สรุปผลการศึกษา	60
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	62
5.3 ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	73
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์	84
ภาคผนวก ค ภาพประกอบ	87
ประวัติย่อผู้วิจัย	94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ประมวลความหมายของความคาดหวัง	8
2. ประมวลความหมายของความพึงพอใจ	9
3. ประมวลความหมายของการท่องเที่ยว	10
4. ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2548-2549	18
5. ประมวลความหมายของนักท่องเที่ยว	20
6. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย	31
7. การกำหนดจำนวนตัวอย่างสัดส่วน 70:30 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%	36
8. เกณฑ์ระดับคะแนนความคาดหวังและความพึงพอใจ	38
9. เกณฑ์การแปรผลความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจ	39
10. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการคมนาคม	45
11. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	46
12. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	48
13. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านสิ่งดึงดูดใจ	50
14. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย	51
15. สรุปความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว	52
16. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว	54
17. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และภูมิลำเนากับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาว	55
18. ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว	57
19. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	85

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1. องค์ประกอบการท่องเที่ยว	16
2. แผนที่ที่ตั้งอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	22
3. สภาพทั่วไปบริเวณน้ำตกทรายขาว	24
4. จำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว ปี พ.ศ. 2545-2553	29
5. ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว	30
6. กรอบแนวคิดการวิจัย	34
7. ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ	40
8. ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ	41
9. ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามศาสนา	41
10. ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา	42
11. ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ	43
12. ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้	43
13. ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิลำเนา	44
14. การกลับมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาวของนักท่องเที่ยว	58
15. น้ำตกทรายขาว	88
16. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว	91
17. การสำรวจความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพในแหล่งท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การท่องเที่ยว นับว่าเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสร้างรายได้มีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2554 สามารถสร้างรายได้มีมูลค่า 7 แสนล้านบาท (กรมการท่องเที่ยว, 2555: ออนไลน์) ก่อให้เกิดการจ้างงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การค้า การลงทุน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รัฐบาลจึงนำเรื่องการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยการเร่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว จึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2554-2555 เป็นปี “มหัศจรรย์ไทยแลนด์” (Miracle Thailand Year) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในระดับสากล และกำหนดให้มีการฟื้นฟูและกระตุ้นการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 จึงจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 เพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่หลากหลายในประเทศไทย เป็นจุดดึงดูดสำคัญด้านการท่องเที่ยวให้ติดอันดับที่ 16 ของโลกที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากในปี พ.ศ. 2551 จากองค์การการท่องเที่ยวโลก World Tourism Organization หรือ UNWTO (UNETO, 2008: Online) รัฐบาลจึงพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง แต่การเปิดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือขาดการจัดการที่ดีทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเกิดความเสื่อมโทรม และส่งผลกระทบทางลบต่อแหล่งท่องเที่ยวในที่สุด ได้แก่ 1) ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย และขยะ เป็นต้น 2) แหล่งท่องเที่ยวขาดการพัฒนาและขาดผู้รับผิดชอบ 3) ขาดงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ และ 4) ขาดการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามแหล่งท่องเที่ยว (พิเศษ เสนาวงศ์, 2544 และ อัยยงค์ โปราณานนท์และคณะ, 2541) ผลกระทบดังกล่าวทำให้แหล่งท่องเที่ยวถูกทำลายและเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการเตรียมการและการจัดการที่ดี โดยเฉพาะการจัดการด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานที่สามารถรักษาและยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจสูงสุดควบคู่กับการรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

น้ำตกทรายขาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม จึงได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 4 จังหวัดภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา นิยมไปท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และช่วงฤดูเทศกาลต่างๆ น้ำตกทรายขาวเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ประมาณ 69.57 ตารางกิโลเมตร หรือ 43,482 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาใหญ่และป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเทือกเขาสันกาลาคีรี ถูกค้นพบโดยพระครูศรีรัตนกร (ท่านศรีแก้ว) เจ้าอาวาสวัดทรายขาว เมื่อปี 2475 ท่านจึงชักชวนชาวบ้านปรับปรุงเส้นทางขึ้นน้ำตกและบริเวณน้ำตก ต่อมาน้ำตกแห่งนี้ได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับ ปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ลักษณะทั่วไปของน้ำตกทรายขาว เป็นน้ำตกที่ตกจากหน้าผาสูงประมาณ 40 เมตร ไหลจากเขานางจันทร์ไปตามแนวหุบเขาลงสู่ที่ราบเบื้องล่าง คดเคี้ยวลดหลั่นลงมาเป็นชั้นๆ รวม 10 ชั้น บางตอนเกิดเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่และเป็นหน้าผาสูงชัน มีทางเดินขึ้นถึงตัวน้ำตกเป็นระยะทางประมาณ 400 เมตร ประกอบด้วยจุดเด่นตามธรรมชาติและน้ำตกที่สวยงาม สภาพป่าอุดมสมบูรณ์ ร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่านานาชนิด เช่น ไม้ยาง สะตอ ตำเสา หลุมพอ ตะเคียนทอง และ กล้วยไม้ป่า เป็นต้น มีสัตว์ชนิดต่างๆ เช่น เลียงผา เก้ง เม่น ชะนี อีเห็น นกปรอท นกคู้หว้า กระเจง และปลา เป็นต้น ความหลากหลายทางชีวภาพเหล่านี้จึงเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำปัตตานีและแม่น้ำเทพา และเป็นที่สักการบูชาของชาวบ้านในชุมชนบ้านทรายขาว จึงถูกจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดปัตตานี (อุทยานแห่งชาติภาคใต้, 2553)

ในปี พ.ศ. 2554 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่วน้ำตกทรายขาวมีแนวโน้มลดลงเหลือประมาณ 65,880 คนต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2545-2553 มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละประมาณ 192,715 คนต่อปี (อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว, 2555) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและสถานการณ์ความไม่สงบ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มั่นใจในความปลอดภัยในการเดินทางมาท่องเที่ยว และการเข้ามาของนักท่องเที่ยวมักก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น การทิ้งขยะลงในน้ำตก ป้ายสัญลักษณ์ถูกทำลาย การจัดบริเวณร้านอาหารไม่ถูกสุขลักษณะและไม่เป็นระเบียบ ความไม่เพียงพอด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ที่พัก ห้องน้ำ ถึงขยะ และลานจอดรถ เป็นต้น (โรฮานี มะสาแม, 2554) และหน่วยงานยังขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนา ทำให้การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวยังพัฒนาไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน จึงยังไม่เป็นที่พึงพอใจหรือชื่นชอบของนักท่องเที่ยวโดยรวมมากนัก

เพื่อสนองนโยบายของภาครัฐซึ่งกำหนดให้ปี พ.ศ. 2555-2559 ต้องเร่งฟื้นฟูและกระตุ้นการท่องเที่ยวไทย และให้มีการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงประสงค์ที่จะศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในแหล่งท่องเที่ยวแม่น้ำตกทรายขาว ซึ่งรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพิจารณาหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงน้ำตกทรายขาวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยั่งยืนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและเป็นที่พึงพอใจหรือชื่นชอบของนักท่องเที่ยว ทำயที่สุดย่อมส่งผลต่อประชาชนในท้องถิ่นให้ได้รับผลประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมการกลับคืนถิ่นของประชาชนและอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งและความภาคภูมิใจให้กับประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแม่น้ำตกทรายขาว
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแม่น้ำตกทรายขาว
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแม่น้ำตกทรายขาว

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

น้ำตกทรายขาวเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีคุณภาพประโยชน์หลายประการ เช่น แหล่งต้นน้ำ ลำธาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ สัตว์ป่า พืชพันธุ์ชนิดต่างๆ เป็นต้น แต่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาวเฉพาะการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้น โดยศึกษาในประเด็นต่างๆ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการคมนาคม 2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค 4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ และ 5) ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ซึ่งประเด็นดังกล่าวข้างต้นถูกจัดเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานภายใต้หลักการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (นิศา ชัยกุล, 2550 และเทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) ประกอบกับการทบทวน

งานวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยสังเกตได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักนำประเด็นดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว และก่อนเดินทางมักมีความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมในประเด็นดังกล่าว หากมีการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวได้ดีก็สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและก่อให้เกิดความพึงพอใจและประทับใจ ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ประเด็นดังกล่าวเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้พิจารณาเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงน้ำตกทรายขาวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการและเป็นที่พึงพอใจหรือชื่นชอบของนักท่องเที่ยวต่อไป

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ตามค่าพิกัด 47N UTM E731735 N736303 มีอาณาเขตตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา และสงขลา มีเนื้อที่รวมประมาณ 69.57 ตารางกิโลเมตร การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเฉพาะบริเวณน้ำตกทรายขาวเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว คิดเป็นพื้นที่รวมทั้งสิ้น 0.24 ตารางกิโลเมตร

3. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาวในปี พ.ศ. 2555 และทำการสุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวจำนวน 322 ตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้น และมีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป เก็บข้อมูลโดยการสอบถามนักท่องเที่ยวในวันทำงานปกติ (วันจันทร์-วันศุกร์) วันหยุดราชการ (วันเสาร์-วันอาทิตย์) และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ช่วงเวลา 9.00-16.00 น. ในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมจนถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2555

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา

ตัวแปรตาม

ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว ประกอบด้วย ความคาดหวัง และความพึงพอใจ 1) ด้าน

การคมนาคม 2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค 4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ และ 5) ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

5. ข้อจำกัดของงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาวในช่วงที่เกิดสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงไม่พบกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าว ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจึงเป็นเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยและเป็นนักท่องเที่ยวจากจังหวัดใกล้เคียงเท่านั้น และการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยต้องมีการสอบถามถึงความปลอดภัยในการลงพื้นที่แต่ละครั้ง เนื่องจากบางครั้งเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง บางครั้งจึงไม่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว
2. ทราบระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว
3. ทราบแนวทางในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาวให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น
4. หน่วยงานภาครัฐ กรม และท้องถิ่นได้ทราบข้อมูลและปัญหา มองเห็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาวให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง
5. ทราบแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจหรือชื่นชอบของนักท่องเที่ยว

1.5 นิยามศัพท์

ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดหรือจินตนาการของนักท่องเที่ยว (ก่อนเที่ยวชม) ต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบหรือความประทับใจของนักท่องเที่ยว (หลังเที่ยวชม) ซึ่งเป็นผลมาจากความคาดหวังหรือความต้องการที่ได้รับการตอบสนองในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยปกติไปยังน้ำตกทรายขาวด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวและไม่เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพ

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวไปยังน้ำตกทรายขาว โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวและไม่เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพ

การจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว โดยมีขอบเขตครอบคลุมองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการศึกษาวิจัยครอบคลุมเนื้อหาดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว
- 2.5 บริบทของนักท่องเที่ยวชาว
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง

1. ทฤษฎีความคาดหวัง

Vroom (1964) นักจิตวิทยา กล่าวว่า การที่บุคคลจะกระทำการใดสิ่งหนึ่งย่อมมีความคาดหวังว่า จะประสบความสำเร็จเป็นผลตอบแทนจากการกระทำ จึงเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ว่า การที่บุคคลจะกระทำการใดๆ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ได้แก่

- (1) ผลตอบแทนที่เขาได้รับนั้นมีเหมาะสมกับบทบาทที่เขาเป็นอยู่เพียงใด
- (2) ความพอใจหรือไม่พอใจต่อผลที่เขาได้รับ
- (3) เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นแล้วเขาต้องเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์นั้นอย่างแน่นอน
- (4) เขาย่อมมีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง

ความคาดหวังของบุคคลจึงเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้บุคคลนั้นพยายามที่จะทำในสิ่งที่จะทำให้ตนเองได้รับความสมหวังตามความคาดหวัง ดังนั้นจึงเปรียบเสมือนความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ความหมายความคาดหวัง

จากการทบทวนและค้นคว้าความหมายของคำว่า ความคาดหวัง พบว่า นักวิชาการให้นิยามความหมายไว้มีทั้งส่วนที่ต่างและคล้ายคลึงกัน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประมวลความหมายของความคาดหวัง

ผู้ให้นิยาม	ปี พ.ศ.	ความหมาย
สมยศ นาวิการ	2538	ความคาดหวังเป็นความน่าจะเป็นที่จะได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะของบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ในอดีต เนื่องจากประสบการณ์ในอดีตมีผลต่อพฤติกรรมเป็นอย่างมาก
พิมพ์ประไพ กิซวงส์	2539	ความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิดและการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือการคาดการณ์นั้นๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่า โดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล อาจแตกต่างกันแล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจและการเห็นคุณค่าของความสำเร็งนั้นๆ
มัลลิกา เกื้อปัญญา	2542	ความคาดหวังเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้บุคคลนั้นพยายามที่จะทำในสิ่งที่จะทำให้ตนเองได้รับความสมหวังตามความคาดหวัง จึงเปรียบเสมือนความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง
พรทิพย์ เชนศิริรัตน์	2544	ความคาดหวังเป็นกระบวนการความรู้สึกนึกคิดและการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นอาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ความรู้สึกนึกคิดหรือการคาดการณ์นั้นอาจมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยใช้มาตรฐานของตนเป็นเครื่องวัด ความคาดหวังอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล ภูมิหลัง ประสบการณ์ และความสนใจ ซึ่งความคาดหวังนั้นอาจนำไปสู่ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของบุคคล

ดังนั้นความคาดหวังสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ หมายถึง ความคิดหรือจินตนาการของนักทอ่งเที่ยว ก่อนที่จะได้สัมผัสแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งความคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันตามประสบการณ์และปัจจัยส่วนบุคคล

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ทฤษฎีความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติอย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลใดมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตได้จาก การแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้โดยอ้อมด้วยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นและการแสดงความคิดเห็นต้องตรงกับความรู้สึกจริง จึงจะสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้ (อุดมศักดิ์ แนวจิต, 2544)

2. ความหมายพึงพอใจ

จากการทบทวนและค้นคว้าความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านให้นิยามความหมายไว้มีทั้งส่วนที่ต่างและคล้ายคลึงกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประมวลความหมายของความพึงพอใจ

ผู้ให้นิยาม	ปี พ.ศ.	ความหมาย
ทวีชัย วิริยะ โกศล	2541	ความรู้สึกที่จะผลักดันให้บุคคลบรรลุความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
สุเชษฐ์ ทรัพย์สินเสริม	2541	ความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ และความพอใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ
อนุก กลยณี	2542	ความรู้สึกหรือเจตคติต่อการทำงานนั้นๆ
มัลลิกา เกื้อปัญญา	2542	ความรู้สึกที่บุคคลนั้นได้รับตามที่มุ่งหวังหรือที่คาดหวัง
มณี โพธิเสน	2543	ความรู้สึกยินดี เจตคติที่ดีของบุคคล เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตนทำให้เกิดความรู้สึกดีในสิ่งนั้นๆ
บุพผา คำเลิศลักษณ์	2543	ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข สนุกสนาน ปราศจากความรู้สึกเป็นทุกข์
ป๋องศักดิ์ ทองเนื้อแข็ง	2544	ความสุขสบายที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นความสุขความสบายที่เกิดจากการเข้าร่วมได้รู้ได้เห็นในกิจกรรมนั้นๆ
กชกร ขวดี	2544	ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับผลประโยชน์ที่ได้รับ
ธนากร วิชัยกุล	2545	ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ
ไพศาล ชุ่มวงศ์	2550	ความรู้สึกที่ดี ความประทับใจ หรือการที่มีเจตคติที่ดีต่อการกระทำของบุคคลหรือการทำงานนั้นๆ

ดังนั้นความพึงพอใจสำหรับการศึกษาค้นคว้านี้ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบหรือความประทับใจของนักท่องเที่ยวหลังจากได้เที่ยวชม ซึ่งเป็นผลมาจากความคาดหวังหรือความต้องการที่ได้รับการตอบสนองในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว

3. การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจมีหลายวิธี ดังนี้ (ภนิดา ชัยปัญญา, 2542)

(1) การใช้แบบสอบถามซึ่งผู้ออกแบบสอบถามต้องทราบความคิดเห็น โดยสามารถทำให้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกตอบ

(2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยตรง ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

(3) การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ ด้วยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกโดยการพูด กริยา และท่าทาง ซึ่งวิธีนี้ต้องอาศัยการสังเกตอย่างจริงจัง และมีระเบียบแบบแผน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมของคนทั่วโลก ซึ่งถือเป็นการพักผ่อนที่ดี สร้างความสุขทั้งกายและใจในลักษณะปัจเจกบุคคล ครอบครัว และกลุ่มผู้ร่วมท่องเที่ยว อีกทั้งช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สติปัญญา ปัจจุบันการท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนเป็นจำนวนมากมาย และส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งคำว่า การท่องเที่ยว ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้นิยามไว้มีทั้งส่วนที่ต่างและคล้ายคลึงกัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประมวลความหมายของการท่องเที่ยว

ผู้ให้นิยาม	ปี พ.ศ.	ความหมาย
องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourist Organization)	2538	การเดินทางใดๆ ก็ตามที่เป็นการเดินทางตามเงื่อนไข 2 ประการ 1) เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2) เป็นการเดินทางไปด้วยความสมัครใจ 3) เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้จากการท่องเที่ยว
ไพฑูรย์ พงศบุตร และ วิสาวกส์ พงศบุตร	2542	การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำ และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เป็นการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ตารางที่ 3 การประมวลความหมายของการท่องเที่ยว (ต่อ)

ผู้ให้นิยาม	ปี พ.ศ.	ความหมาย
สมบัติ กาญจนกิจ	2544	กระบวนการนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีหมายถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ตั้งือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพและด้านวัฒนธรรม
วรรณา วงษ์วานิช	2546	การที่คนเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และตลอดระยะเวลาเหล่านั้น ได้มีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้น เช่น การไปเที่ยวชมสถานที่ที่สวยงาม หรือทัศนียภาพแปลกๆ หรือเดินซื้อสิ่งของต่างๆ
สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว	2546	กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของการเดินทางของบุคคลที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดประสบการณ์ และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เดินทาง (นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน) ธุรกิจ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว
ฉลองศรี พิมลสมพงศ์	2546	การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่ 1) เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติ 2) เดินทางด้วยความสมัครใจ 3) เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือการหารายได้
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช	2546	กิจกรรมการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกับภาครัฐ ที่วางแผนและจัดการท่องเที่ยว รวมทั้งกับชุมชนหรือเจ้าของท้องถิ่นในพื้นที่ท่องเที่ยว
วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	2552	การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่งหรือเป็นการเดินทางมากกว่า 80 กิโลเมตรจากบ้าน รวมถึงการเดินทางทั้งภายในประเทศและเดินทางระหว่างประเทศ หรือเป็นการนันทนาการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสุขสนานบันเทิงเริงรมย์ เปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม หรือสร้างสัมพันธ์ต่อกัน มีกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ร่วมกันใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ดังนั้นการท่องเที่ยวในการศึกษาคั้งนี้ หมายถึง การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยปกติไปยัง น้ำตกทรายขาวด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวและไม่เป็นการเดินทาง เพื่อประกอบอาชีพ

2. ลักษณะของการท่องเที่ยว

หากพิจารณาลักษณะของการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางสามารถ แบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้ (วรรณา วงษ์วานิช, 2546 และ ระพีพรรณ ทองหล่อและคณะ, 2551)

(1) การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและบันเทิง

เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็นเพื่อชมทิวทัศน์ วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่น หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน บางครั้งเป็นการไปเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสถานที่พักอาศัย มักขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น รสนิยม ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดความสนใจของสถานที่ในแต่ละแห่ง

(2) การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสุขภาพ

เป็นการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนร่างกายและสมอง อาจรวมถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วย โดยการใช้เวลาพักผ่อนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ สถานที่ไปพักจะเลือกที่สงบและสะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์ เช่น ชายทะเล ภูเขา เป็นต้น

(3) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม

เป็นการท่องเที่ยวที่มักมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ ควบคู่กับการท่องเที่ยวเป็นการศึกษาความเป็นอยู่ของมนุษย์ เช่น ชมโบราณสถานและโบราณวัตถุ ศิลปะหรือการแสดงต่างๆ เป็นต้น

(4) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา

เป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เป็นการไปชมกีฬาที่ตนเองสนใจ เช่น ฟุตบอล มวย และเทนนิส เป็นต้น 2) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเป็นการท่องเที่ยวที่มีสถานที่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ทะเล ภูเขา และการเดินป่า เป็นต้น

(5) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ

ความจริงแล้วลักษณะการท่องเที่ยวแบบนี้ไม่น่าจัดเป็นการท่องเที่ยว เนื่องจากตามหลักแล้ว การท่องเที่ยวต้องเป็นการเดินทางไปเพื่อที่จะท่องเที่ยวหรือพักผ่อน แต่ความเป็นจริงผู้ที่ไปเพื่อธุรกิจหรือสัมมนา มักแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไว้สำหรับการท่องเที่ยว การ

ท่องเที่ยวแบบนี้มีปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยว คือ สถานที่ท่องเที่ยวต้องมีความน่าสนใจ มีสถานที่พักอาศัยหรือโรงแรม และมีระบบการคมนาคมที่ดีสะดวกรวดเร็ว ปัจจุบันการท่องเที่ยวลักษณะนี้จึงมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามโลกในยุคโลกาภิวัตน์

(6) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา

เป็นการเดินทางไปเพื่อศึกษา คูงานหรือวิจัย หรือการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย และอยู่ในประเทศนั้นๆ เป็นเวลานานนับเดือน จึงจัดว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศอีกด้วย

3. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) เป็นสินค้าหลักทางการท่องเที่ยวสามารถสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (สุทธิศรี ชุขชาติ, 2538; ปรีชา แดงโรจน์, 2544; นิคม จารุมณี, 2544; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 และ เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) ดังนี้

(1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มีความสวยงามน่าสนใจต่อการเดินทางไปเที่ยวชม เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ชายหาด และเกาะแก่ง เป็นต้น

(2) แหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนสถาน หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีความสำคัญในฐานะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนาที่แสดงอารยธรรมของท้องถิ่น เช่น เมืองโบราณ พระราชวัง กำแพงเมือง วัด โบสถ์ พิพิธภัณฑสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ จิตรกรรมฝาผนัง และอนุสาวรีย์ เป็นต้น

(3) แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ และถ่ายทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันและเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น วิถีความเป็นอยู่ ภาษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

(4) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยสร้างกิจกรรมใหม่หรือปรับปรุงดัดแปลงให้สถานที่ที่มีความหลากหลายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สวนสนุก สวนสัตว์ สถานบันเทิง ศูนย์วิจัยเกษตร สวนส้ม และสวนกล้วยไม้ เป็นต้น

4. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ (Natural Attraction) มีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เนื่องจากเป็นสิ่งที่มียู่และเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ มีสภาพและการเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา มีระบบสัมพันธ์ที่ซับซ้อนในตัวเองด้วยปัจจัยต่างๆ กัน และองค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจค่อยเป็นค่อยไปหรืออาจรวดเร็วมากจนเห็นได้ชัดเจน ซึ่งผลจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์อาจทำให้เกิดการสูญเสียของแหล่งธรรมชาตินั้นได้ หากปราศจากความเข้าใจและความตระหนักในการใช้ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)

4.1 ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attraction) หมายถึง สถานที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยวโดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ อาจจะเป็นความงดงามตามสภาพธรรมชาติ ความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ สัตว์พันธุ์หายากและพืชหายากและภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ (Special Environmental Features) หรือสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางวิชาการ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีลักษณะเฉพาะ คือ เมื่อถูกทำลายแล้วจะหมดสภาพไปไม่สามารถฟื้นฟูคืนสู่สภาพเดิมได้โดยง่าย หรือต้องใช้เวลาอันยาวนานในการฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม จึงต้องมีการดูแลรักษาทรัพยากรอย่างดี ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้มีได้เกิดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวแต่เป็นการนำการท่องเที่ยวเข้าไปผนวก กิจกรรมที่เกิดขึ้นจึงเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เช่น เดินป่า ดูนก/แมลง ส่องสัตว์ และเล่นน้ำตก เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้จากแหล่งท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)

4.2 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้
(สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555)

(1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจำแนกตามประเภทของแหล่งธรรมชาติ ได้แก่

- 1) ชายหาด (Beach)
- 2) เกาะ (Island)
- 3) น้ำตก (Waterfall)
- 4) ถ้ำ (Cave)
- 5) แหล่งน้ำ (Water Resource) ได้แก่ พรุ หนอง บึง ทะเลสาบ
คลอง ลำธาร และแม่น้ำ
- 6) ภูเขา (Mountain & Hill)
- 7) แก่ง (Rapid)
- 8) โป่งพุร้อน (Thermal Spring)
- 9) ซากดึกดำบรรพ์ (Fossil)
- 10) ธรณีสัณฐาน/ภูมิประเทศลักษณะพิเศษ (Special Geography
and Topography)

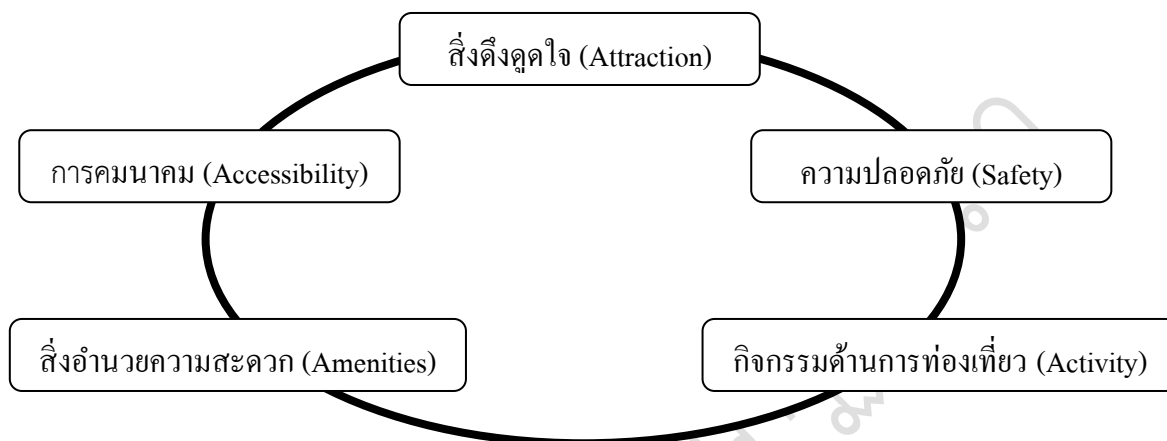
11) ต้นไม้และสัตว์ป่าที่มีลักษณะพิเศษ (Special Plant and Wildlife)

(2) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจำแนกตามการจัดการพื้นที่ ได้แก่

- 1) แหล่งธรรมชาติที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ
ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ (National Park) วนอุทยาน (Forest Park) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife
Sanctuary) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-Hunting Area) สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) สวนรุกชาติ
(Arboretum) สวนป่าและพันธุ์ไม้ (Forestry Plantations) เป็นต้น
- 2) แหล่งธรรมชาติที่เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ โดยมีองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ
- 3) แหล่งธรรมชาติเอกชนเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

5 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

จากความหมายของการท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1 (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552; M. GO and Govers, 2000 ; Lee *et al.*, 2011)

ภาพประกอบที่ 1 องค์ประกอบการท่องเที่ยว

(1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ และหาดทราย เป็นต้น รวมทั้งสิ่งดึงดูดใจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความโดดเด่นและเป็นที่สนใจกว่าแหล่งอื่นๆ เช่น ทะเลหมอก ทะเลแหวก และบ่อน้ำพุร้อน เป็นต้น

(2) การคมนาคม (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว เนื่องจากมีบทบาทในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งการคมนาคมในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาให้สามารถตอบสนองการเดินทางท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ โดยต้องมีเส้นทางหรือการคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น เช่น ธุรกิจการบิน การเดินเรือ และการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ และรถไฟฟ้า เป็นต้น

(3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้เอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่

1) ที่พัก เป็นสิ่งสำคัญในการเดินทาง นักท่องเที่ยวอาจพักกับญาติ หรือเพื่อน แต่อีกส่วนหนึ่งก็ต้องการที่พักซึ่งต้องเช่าอาศัยอยู่ชั่วคราวในแหล่งท่องเที่ยว

2) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มมากกว่าปกติ เมื่อเดินทางท่องเที่ยว การจัดอาหารในแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีทั้งอาหารประจำชาติของนักท่องเที่ยวและอาหารท้องถิ่น เพราะอาหารทั้งสองประเภทนี้เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการ ในปัจจุบันธุรกิจร้านอาหารได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น

3) สถานที่บริการ เช่น ร้านขายของที่ระลึก ร้านซักรีด และสถานพักผ่อนตากอากาศ เป็นต้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต้องจัดขึ้นเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการ การลงทุนกิจกรรมด้านนันทนาการบางอย่างก็ลงทุนไม่มากนัก จึงนับว่าเป็นการสร้างงานและการกระจายรายได้อย่างหนึ่งให้แก่บุคคลในท้องถิ่น ในด้านร้านขายของที่ระลึก นอกจากเป็นการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นแก่ประเทศชาติด้วย

4) ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ได้แก่ ระบบการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต การคมนาคม และสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยวมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้เกิดความสะดวกในการจองที่พัก การติดต่อกับครอบครัว ความสะดวกสบายในการเดินทาง และความเพลิดเพลินในการพักผ่อน เพื่อให้เกิดความประทับใจในการท่องเที่ยว นอกจากอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังทำให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาและส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่นด้วย

(4) กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (Activity) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น เช่น การเดินป่า การตกปลา และการดูนก เป็นต้น

(5) ความปลอดภัย (Safety) หมายถึง สภาพการปราศจากภัยหรือการพ้นภัย รวมถึงการปราศจากอันตราย การบาดเจ็บ และการเสี่ยงภัยหรือการสูญเสีย (เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์, 2549) เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว ภัยที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่วนมากจะเกิดจากวงจรทางกิจกรรมของ นักท่องเที่ยว เช่น ภัยจากอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ โจรขโมยทรัพย์สิน นักท่องเที่ยว และตัวแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความปลอดภัย เป็นต้น

นอกจากนี้ตามเอกสารประกอบการประชุมยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มีการนำเสนอข้อมูลจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2548 – 2549 ของบริษัท FutureBrand ได้สำรวจปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการพิจารณาประเทศเป้าหมายที่ต้องการเดินทางและสรุปปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง (Need) และความต้องการพื้นฐาน (Wants) ของนักท่องเที่ยว แสดงรายละเอียดดังในตารางที่ 4 (พจน์พิตดา ศรีสมพงษ์, 2551)

ตารางที่ 4 ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2548-2549

ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ		ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการพื้นฐาน	
พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549
ภูมิอากาศ	ความปลอดภัย	พักผ่อน ห่อน ใจ จาก การท่องเที่ยว	ธรรมชาติที่สวยงาม
เจ้าบ้านหรือความมีน้ำใจ	ความคุ้มค่าเงิน	การท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	ความเป็นดั้งเดิม
ความคุ้มค่าเงิน	ความสามารถในการติดต่อสื่อสารอย่างง่ายดาย	กิจกรรมต่างๆ สำหรับครอบครัว	ศิลปะหรือวัฒนธรรม
ความปลอดภัย	ความเหมาะสม	ชายหาด	ที่พักหรือรีสอร์ท
	ภูมิอากาศ	การรับประทานอาหาร	กิจกรรมกลางแจ้ง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550)

6. ผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจมากมาย แต่ก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของท้องถิ่นทั้งด้านบวกและด้านลบ (จิรัชญา มณีเนตร, 2553) ดังนี้

(1) ผลกระทบด้านบวก

1) สร้างมิตรภาพที่ดีก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างคนต่างถิ่น ต่างวัฒนธรรม ต่างภาษา ก่อให้เกิดสื่อนำไปสู่สันติภาพ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในระดับนานาชาติเป็นการช่วยสร้างความมั่นคงทางด้านการค้าในต่างประเทศและการลงทุน

2) ช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามให้แก่ชาวต่างชาติได้รับและกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีในการช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม

โบราณสถาน โบราณวัตถุ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันมีค่าของท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับแหล่งท่องเที่ยวตลอดไป

3) พัฒนาระดับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นให้สูงขึ้นนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงสภาพบ้านเมืองและแหล่งท่องเที่ยวให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและสวยงาม

4) ช่วยลดภาวะความตึงเครียดของประชาชนในสังคมทางอ้อมเนื่องมาจากประชาชนมีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

5) ก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่นโดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกเพื่อขายให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

(2) ผลกระทบด้านลบ

1) เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและค่านิยมของท้องถิ่น เช่น การแต่งกาย

2) เกิดปัญหาชุมชนแออัดในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากมีการสร้างที่พักอาศัยและสาธารณูปโภคต่างๆ เพิ่มมากขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่างๆ เช่น การทิ้งขยะและการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ เป็นต้น

3) เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น การล่าสัตว์ป่า การตัดไม้ทำลายป่า และการทิ้งขยะลงสู่แหล่งน้ำ เป็นต้น

4) ผลกระทบต่อราคาและค่าครองชีพ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น ย่อมทำให้ราคาสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้นด้วย เช่น การเอาเปรียบและโก่งราคาสินค้าและบริการ ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบและการบริการ การบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน และการหลอกลวงคุณภาพสินค้า เป็นต้น

5) ผลกระทบต่อความไม่เสมอภาคทางสังคม เช่น ประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว แต่นายทุนกลับได้รับผลประโยชน์เพียงฝ่ายเดียว

6) ผลกระทบจากการเกิดปัญหาอาชญากรรม เช่น ปัญหายาเสพติด และการลักทรัพย์ การประทุษร้าย ปล้น หลอกหลวง ข่มขู่ และทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

1. ความหมายของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว (Tourist) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว หากไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ และจากการทบทวนงานวิจัย พบว่า นักวิชาการให้นิยามของคำว่า นักท่องเที่ยว ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ประมวลความหมายของนักท่องเที่ยว

ผู้ให้นิยาม	ปี พ.ศ.	ความหมาย
นิคม จารุมณี	2536	การเดินทางเป็นวงกลมซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่ใดที่หนึ่งแล้วในที่สุดก็กลับมาที่เดิมหลังจากการเดินทาง ซึ่งรวมถึงบุคคลที่อยู่ระหว่างหยุดพักจากงาน เพื่อเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่ต่างๆ ทั้งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือร่วมกิจกรรม และรวมถึงนักธุรกิจในระหว่างเดินทางเพื่อธุรกิจ หรือผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาในสถานที่ท่องเที่ยว
องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourist Organization)	2538	ผู้มาเยือนและพักอยู่ในประเทศอย่างน้อย 1 คืน หรือตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นั่น
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	2540	บุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักของตนเองไปยังสถานที่อื่น โดยมีวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำหรือการศึกษา และไม่ใช่คนที่มิถุมีถิ่นอาศัยในท้องถิ่นที่นั่น และต้องพักแรมอย่าง 1 คืน แต่ไม่เกิน 90 วัน ส่วนที่ไม่พักแรมเรียก ทักซานเจอร์ แต่โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวจะหมายถึงบุคคลทั้งสองกลุ่ม
จิรัชญา มณีเนตร	2553	ผู้ที่เดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมงขึ้นไป ด้วยความสมัครใจและมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่แตกต่างกัน แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ที่จุดหมายปลายทาง

ดังนั้นนักท่องเที่ยวสำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวไปยังน้ำตกทรายขาว โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวและไม่เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพ

2. ประเภทของนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแบ่งนักท่องเที่ยวตามลักษณะการท่องเที่ยวออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้ (โกมุทพันธุ์ ผลสินธุ์, 2542)

(1) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Visitor) หมายถึง บุคคลที่พำนักถาวรในราชอาณาจักรไทย

(2) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน

(3) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ได้ค้างคืน (International Excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งโดยมิได้ค้างคืน

(4) นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Visitor) หมายถึง บุคคลทุกๆ สัญชาติ ที่มีพำนักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย และเดินทางไปในสถานที่หนึ่งในอีกจังหวัดหนึ่งซึ่งมิใช่เป็นถิ่นที่อยู่ประจำของเขา

(5) นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบันแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน

(6) นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ได้ค้างคืน (Domestic Excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีได้พักค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

2.5 บริบทของน้ำตกทรายขาว

น้ำตกทรายขาวเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของภาคใต้ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ค่าพิกัด 47N UTM E731735 N736303 มีอาณาเขตอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง คือ ปัตตานี ยะลา และสงขลา มีเนื้อที่รวม 43,482 ไร่ หรือประมาณ 69.57129 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขาใหญ่และป่าสงวนแห่งชาติป่าเทือกเขาสนกาลาสิริ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ ดังนี้ และแสดงแผนที่ที่ตั้งในภาพประกอบที่ 2 (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2553)

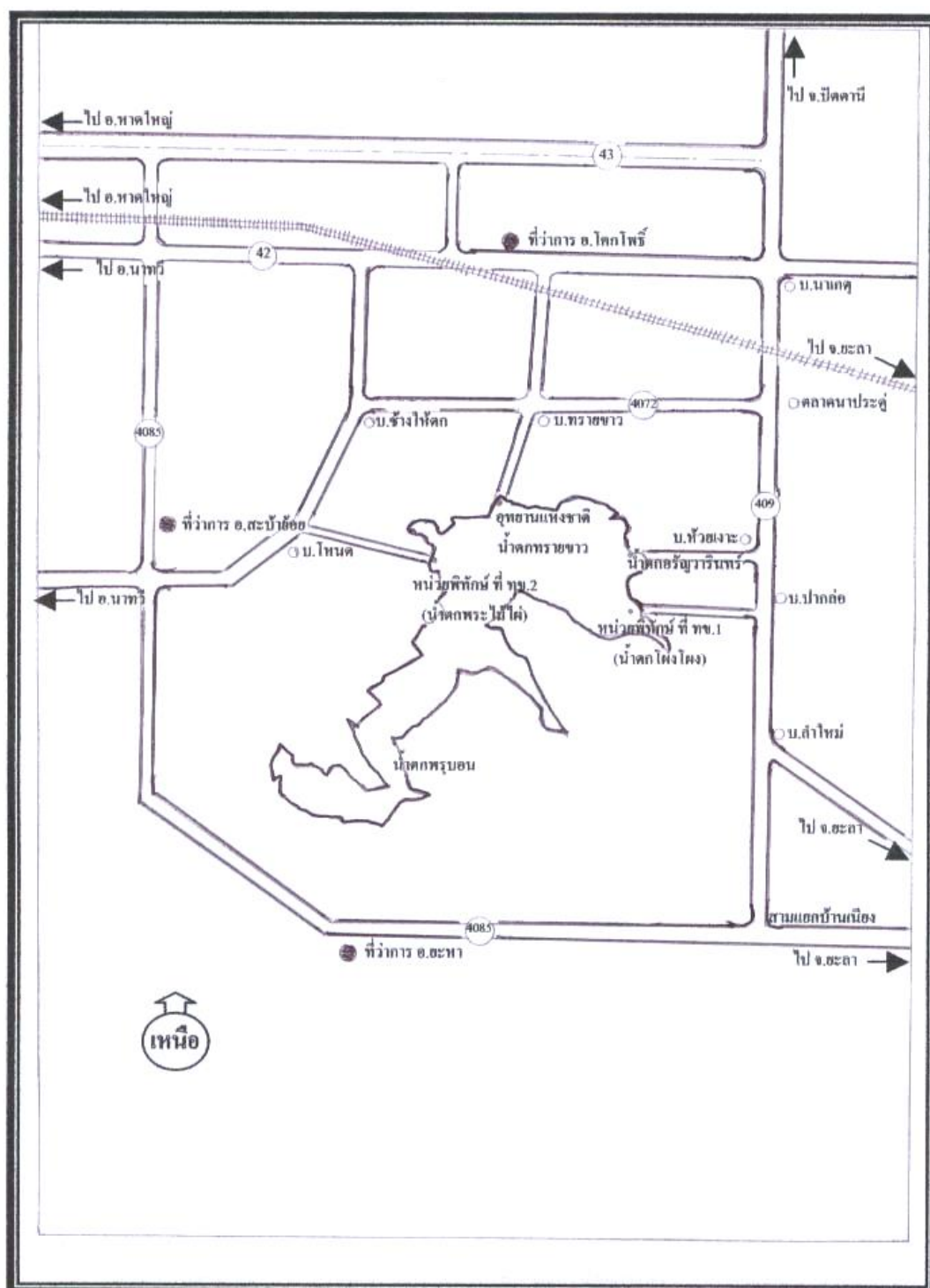
ทิศเหนือ ตำบลช้างให้ตก ตำบลทรายขาว และตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์

จังหวัดปัตตานี

ทิศใต้ ตำบลตาชี อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ทิศตะวันออก ตำบลตาชี อำเภอปากถ่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และตำบลลำพะยา
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ทิศตะวันตก ตำบลช้างไห้ตก อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี และตำบลบ้านโหนด
ตำบลเปียน ตำบลธารคีรี อำเภอบ้านย้อย จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบที่ 2 แผนที่ที่ตั้งอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว (อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว, 2551)

1. ประวัติความเป็นมา

น้ำตกทรายขาว เดิมชาวบ้านเรียกว่า น้ำตกกระโถน มีต้นน้ำเกิดจากยอดเขานางจันทร์ในทิวเขาทรายขาว เทือกเขาสันกาลาศีรี ถูกค้นพบโดยพระครูศรีรัตนนกร (ท่านศรีแก้ว) เจ้าอาวาสวัดทรายขาว เมื่อปี 2547 และท่านได้ชักชวนประชาชนในพื้นที่ทำการปรับปรุงทางขึ้นน้ำตกและบริเวณน้ำตก จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2497 กรมป่าไม้ได้จัดตั้งวนอุทยานน้ำตกทรายขาวและวนอุทยานโพงโพง เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2527 โดยอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี จนถึงปี พ.ศ. 2530 เนื่องจากวนอุทยานทั้ง 2 แห่ง มีบริเวณอาณาเขตติดต่อกัน กรมป่าไม้จึงได้ให้ นายตระกูล คุณพันธ์ นักวิชาการป่าไม้ 7 หัวหน้าฝ่ายจัดการวนอุทยานแห่งชาติสำรวจข้อมูลอุทยานทั้ง 2 แห่ง และบริเวณใกล้เคียงเพื่อรวมพื้นที่วนอุทยานทั้ง 2 แห่ง จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

ต่อมา นายไพโรจน์ สุวรรณกร รองอธิบดีกรมป่าไม้ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิบดีกรมป่าไม้เห็นสมควรผนวกพื้นที่วนอุทยานทั้ง 2 แห่งเข้าด้วยกัน เนื่องจากอยู่ใกล้กันและเป็นเทือกเขาเดียวกันเหมาะที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ จึงให้กองอุทยานแห่งชาติดำเนินการรวบรวมวนอุทยานทั้ง 2 แห่งเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2530 ให้กองอุทยานแห่งชาติดำเนินการยกฐานะรวบรวมวนอุทยานทั้ง 2 แห่งนี้เป็นอุทยานแห่งชาติกองอุทยานแห่งชาติจึงได้มีหนังสือด่วนมาก ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2530 เสนอกรมป่าไม้ ซึ่งได้มีคำสั่งให้ นายอุดม ยกทวี เจ้าพนักงานป่าไม้ 4 ดำเนินการสำรวจและจัดตั้งป่าเขาใหญ่ในท้องที่ตำบลป่าบอน ตำบลนาประดู่ ตำบลทรายขาว ตำบลทุ่งพลา ตำบลปากถ่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ตำบลลำพะยา ตำบลตาชี อำเภอยะหา จังหวัดยะลา และป่าเทือกเขาสันกาลาศีรี ในท้องที่ตำบลนาโหนด ตำบลเปียน ตำบลธารคีรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลาให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2551 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาใหญ่ ในท้องที่ตำบลช้างให้ตก ตำบลทรายขาว ตำบลนาประดู่ ตำบลทุ่งพลา ตำบลปากถ่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา ตำบลตาชี อำเภอยะหา จังหวัดยะลา และ ป่าเทือกเขาสันกาลาศีรี ในท้องที่ตำบลบ้านโหนด ตำบลเปียน ตำบลธารคีรี และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลาให้เป็นอุทยานแห่งชาติ วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 71 ก ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2551 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 110 ของประเทศไทย ซึ่งมีสภาพ

พื้นที่โดยทั่วไปเป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณไม้และสัตว์ป่านานาชนิด ดังแสดงในภาพประกอบที่ 3 และเริ่มมีการเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 เป็นต้นไป

ภาพประกอบที่ 3 สภาพทั่วไปบริเวณน้ำตกทรายขาว

2. ลักษณะภูมิประเทศ

อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ตั้งอยู่ในพื้นที่เทือกเขาสำคัญ คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนติดต่อกัน ทอดตัวเป็นแนวยาวแผ่ขยายออกไปทางทิศใต้ ทิศตะวันตก และทิศตะวันออก มียอดเขาสูงสุด คือ ยอดเขาสันกาลาคีรี (ยอดเขานางจันทร์) มีความสูงประมาณ 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ลาดเชิงเขาและที่ราบเนินเขา มีต้นเขาเป็นแนวยาวเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดปัตตานี ยะลา และสงขลา

3. ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศร้อนได้รับอิทธิพลมาจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับพื้นที่ที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวมีความชื้นมาก จึงมีฝนตกชุกและอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 25.5 ถึง 28 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมของทุกปี

4. ลักษณะของธรณีวิทยา

ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวปนทราย ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์ของทรายสูง หิน ส่วนใหญ่เป็นหินปูนและหินแกรนิต

5. ลักษณะของอุทกวิทยา

ป่าอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวเป็นต้นกำเนิดของห้วย คลอง และลำธารหลายสาย ซึ่งไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำ คือ แม่น้ำเทพา โดยมีต้นกำเนิดอยู่บริเวณเทือกเขาสันกาลาคีรี และไหลลงสู่ที่ราบต่ำเบื้องล่าง ทำให้ประชาชนได้อาศัยน้ำเพาะปลูกและบริโภคใช้สอยตลอดปี ห้วยที่สำคัญได้แก่ ห้วยทรายขาว ซึ่งประชาชนในตำบลทรายขาว ตำบลนาประดู่ และตำบลโกสีย์ได้ใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกและใช้สอย ห้วยเงาะ ประชาชนในท้องที่ตำบลทุ่งพลา และโกสีย์ใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกและใช้สอย ห้วยโสมโสม ห้วยบอน (น้ำตกพระไม้ไผ่) และห้วยแกเคาะ (น้ำตกพรบอน) ซึ่งประชาชนในพื้นที่โกสีย์ได้ใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกและใช้สอย ทำให้ประชาชนในท้องที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา มีน้ำใช้ในการเกษตร อุปโภคและบริโภค นอกจากนี้ยังมี

ห้วยลำห้วย ห้วยคลองเรือ ห้วยต้นตะเคียน ห้วยลำซิง ห้วยลำพะยา และห้วยอื่นๆ ซึ่งประชาชนในท้องที่และบริเวณใกล้เคียงได้ใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูก อุปโภคและบริโภคตลอดทั้งปี

6. ทรัพยากรธรรมชาติ

(1) พืชธรรมชาติ

1) ป่าดิบชื้น ขึ้นอยู่ในสภาพพื้นที่ที่ดินอุดมสมบูรณ์ทั่วไป ทั้งในที่ราบเชิงเขาและภูเขา ชนิดไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ยาง กะบาก หลุมพอ ไช้เขียว สะตอ ตำเสา เหยียง หยี ตะเคียนทอง ตะเคียนชันตาแมว มังคละ และหลันตัน ส่วนไม้พื้นล่างได้แก่ กระจ่ำ หวาย เฟิร์น เถาวัลย์ และกล้วยไม้ชนิดต่างๆ

2) ป่าดิบ ขึ้นอยู่ในสภาพพื้นที่ที่มีดินอุดมสมบูรณ์น้อย มีเปอร์เซ็นต์ของทรายสูง ส่วนมากพบในที่ราบ ชนิดไม้ที่สำคัญ เช่น ไม้ยาง ตะเคียน ตำเสา และกะบาก เป็นต้น

(2) สัตว์ท้องถิ่น

เป็นสัตว์ที่มีอยู่ดั้งเดิมในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว เช่น เลียงผา หมูป่า เก้ง แม่น กระเจิง ลิง ชะนี อีเห็น และกระรอก เป็นต้น

1) สัตว์ปีก มีนกชนิดต่างๆ เช่น นกขุนทอง นกกางเขน นกปรอด นกเหยี่ยว นกคู้หว้า เป็นต้น ซึ่งอาศัยอยู่ในป่าทั่วไปของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว

2) สัตว์น้ำ มีปูหิน ตะพาบน้ำ กุ้ง และปลาชนิดต่าง ๆ อาศัยอยู่ตามลำห้วย

3) สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ เช่น กบ เขียด คางคก และคางคกภูเขา

4) สัตว์เลื้อยคลาน มี งูเห่า งูเห่า งูกะปะ เต่า ตะกวด และกิ้งก่าบิน เป็นต้น ซึ่งอาศัยอยู่ในป่าทั่วไปของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว

7. สิ่งอำนวยความสะดวก

อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย บ้านพักรับรอง ลานจอดรถจักรยานยนต์และจอดรถยนต์ ห้องน้ำ สุขา สถานที่กางเต็นท์ ศาลาเอนกประสงค์ ร้านค้าสวัสดิการ บริการอาหาร/เครื่องดื่ม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โทรศัพท์สาธารณะ และห้องปฐมพยาบาล

8. การคมนาคม

การเดินทางไปอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว เส้นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 409 (ปัตตานี-นราธิวาส) เมื่อถึงบ้านนาประดู่ บริเวณกิโลเมตรที่ 28 จะมีทางแยกขวาเข้าสู่ น้ำตกทรายขาวเข้าไปอีก 7 กิโลเมตร

9. แหล่งท่องเที่ยว จุดเด่น และกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจ

เนื่องจากลักษณะทั่วไปของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย (อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว, 2551) ดังนี้ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2553)

(1) น้ำตกทรายขาว

น้ำตกทรายขาวตั้งอยู่หมู่ที่ 5 มีหน้าผาสูง 40 เมตร เป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม มีแอ่งน้ำซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำได้ และได้มีการพัฒนาด้านต่างๆเพื่อความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งทางด้านระบบการให้บริการที่มีความพร้อม เช่น ที่พัก ห้องน้ำ ร้านค้า ทำให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว โดยทั่วไปนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเที่ยวในช่วงวันหยุดหรือเทศกาลต่างๆ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในส่วนของน้ำตกทรายขาว คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(2) จุดชมวิวเขาหินรูปช้าง

จุดชมวิวเขาหินรูปช้างเป็นยอดเขาหนึ่งของยอดเขานางจันทร์มีความสูงประมาณ 500 เมตร จากระดับน้ำทะเล บนยอดเขามีลานกว้างประมาณ 2 ไร่ มีก้อนหินขนาดใหญ่สามารถมองเห็นจากเชิงเขารูปร่างลักษณะคล้ายช้างหรือรูปสัตว์โบราณ เมื่ออยู่บนยอดเขาสามารถมองเห็นทัศนียภาพทิวทัศน์ของพื้นที่ราบตอนล่างและชายทะเลของจังหวัดปัตตานี และในช่วงเช้าของฤดูฝน สามารถสัมผัสกับทะเลหมอกยามเช้า โดยมีระยะห่างจากที่ทำการประมาณ 1,400 เมตร

(3) ยอดเขาสูงเทือกเขาสันกาลาคีรี

ยอดเขาสูงเทือกเขาสันกาลาคีรีเป็นสถานที่ที่มีความสวยงามและได้สัมผัสกับธรรมชาติของป่าดิบชื้น ซึ่งมีความหลากหลายทางธรรมชาติ อุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณไม้และสัตว์ป่านานาชนิด มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,000 เมตร และทางอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวได้ร่วมกับป่าไม้ปัตตานีและองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาวจัดให้มีโครงการท่องเที่ยวไพรเชิงอนุรักษ์

พิชิตยอดเขาสันกาลาคีรี ซึ่งเป็นการเดินป่าระยะทางจากน้ำตกทรายขาวถึงที่พักแรมกลางป่า รวมระยะเวลาการเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง และใช้เวลาอีกประมาณ 1.30 ชั่วโมง ถึงยอดเขาสูงสุด ส่วนการเดินทางกลับถึงน้ำตกทรายขาวใช้ระยะเวลาในการเดินทางอีกประมาณ 3 ชั่วโมง และผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับเกียรติบัตรในการพิชิตยอดเขาสันกาลาคีรี

(4) ถ้ำวิปัสสนาเขาหินรูปช้าง

ถ้ำวิปัสสนาเขาหินรูปช้างเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปแก่นไม้ล้นทม (ลีลาวดี) มีอายุประมาณ 200 กว่าปี ซึ่งมีตำนานเล่าว่าหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด และเจ้าอาวาสวัดทรายขาวเคยมานั่งวิปัสสนา ณ ถ้ำแห่งนี้ ซึ่งถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านตำบลทรายขาวและตำบลใกล้เคียงบูชา และให้ความเคารพนับถือ ปัจจุบันในบริเวณถ้ำได้มีการทำแผ่นกระเบื้องเพื่อให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาสักการะถ้ำวิปัสสนาเขาหินรูปช้างแห่งนี้

(5) หินสลักพระนามาภิไธย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จทรงวางศิลาฤกษ์พระพุทธรูปปางยมกปฎิหาริย์ ณ จุดชมวิว เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2514

(6) วัดทรายขาว

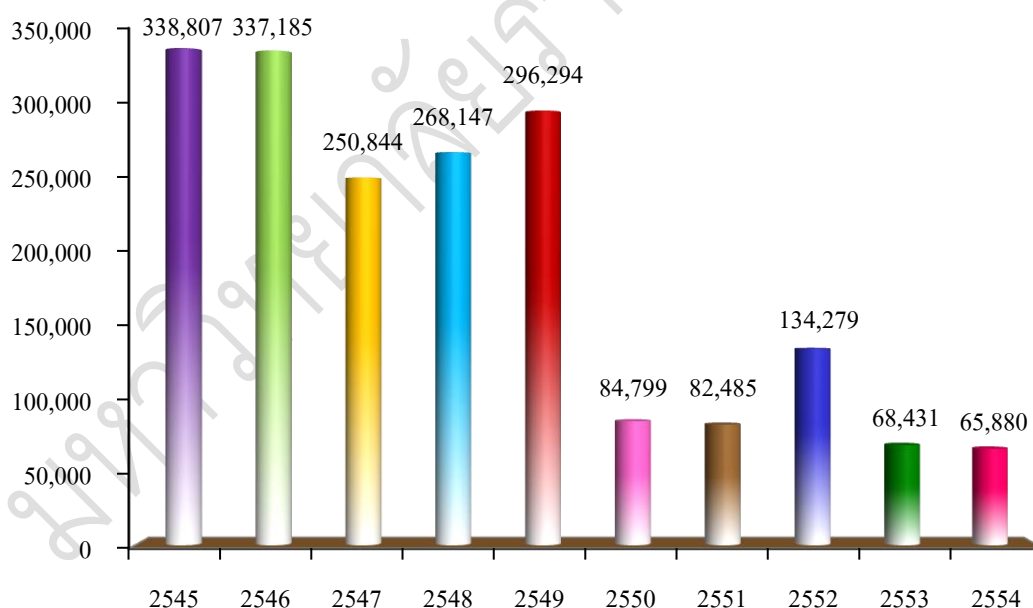
วัดทรายขาวตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านทรายขาวออก เป็นวัดที่มีพระพุทธรูปหลวงปู่ทวดประดิษฐานอยู่มีมณฑปที่บรรจุรอยพระพุทธรูปบาทจำลอง บริเวณมณฑปจะติดกระเจอรอบด้าน และมีการผสมผสานสถาปัตยกรรมทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ มีวิหารที่สร้างด้วยหินอ่อนและมีพิพิธภัณฑสถานเก็บของโบราณ และชาวบ้านในหมู่บ้านได้ร่วมมือกันปรับปรุงอาคารต่างๆ จะมีนักท่องเที่ยวต่างถิ่นมาเยี่ยมชมวัด และเป็นชาวบ้านที่เข้ามาท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลต่างๆ

(7) มัสยิดนัจมูจดิน

มัสยิดนัจมูจดินตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านควนลังงา เป็นมัสยิดเก่าแก่มียุอายุประมาณ 300 ปี มัสยิดมีรูปร่างคล้ายโบสถ์ในศาสนาพุทธ เนื่องจากเจ้าอาวาสวัดทรายขาวเป็นผู้ออกแบบให้ โดยมัสยิดแห่งนี้มีจุดเด่น คือ อัลกรุอันโบราณที่เขียนด้วยมือ และใช้น้ำหมึกเขียนที่ทำจากดิน อินทผลัมและกระดาษที่ทำจากหนังสัตว์ชนิดหนึ่ง และกลองโบราณที่ใช้เรียกชาวบ้านในพื้นที่ให้มาละหมาดร่วมกัน

10. สถิติจำนวนนักท่องเที่ยว

ปัจจุบันสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เขื่อนน้ำตกทรายขาวมีแนวโน้มลดลงเหลือประมาณ 65,880 คนต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2545-2554 มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละประมาณ 192,715 คนต่อปี (อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว, 2555) ดังแสดงในภาพประกอบที่ 4 ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา (รอฮานี มะสาแม, 2554) ดังแสดงในภาพประกอบที่ 5 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มั่นใจในความปลอดภัยในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ภาพประกอบที่ 4 จำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่เขื่อนน้ำตกทรายขาว ปี พ.ศ. 2545-2554

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ภาพประกอบที่ 5 ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบนน้ำตกทรายขาว

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากรายงานการศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมาผู้ศึกษาความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ส่วนใหญ่มักศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวและมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว รองลงมา คือ ภาคกลาง และภาคอีสาน ตามลำดับ จากการศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวมักมีความคาดหวังก่อนที่จะไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในระดับมากและปานกลาง แต่หลังจากได้เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวมักเกิดความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้าน อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา และระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน มักมีผลต่อความคาดหวังและความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย

แหล่งท่องเที่ยว	ผลการศึกษา
หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง (เชียงใหม่) มัลลิกา เกื้อปัญญา (2542)	ก่อนเที่ยวชมหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังปานกลางต่อการจัดสภาพแวดล้อมในด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ธุรกิจการขายสินค้า สวัสดิภาพและปลอดภัย หลังจากเที่ยวชม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจแต่ละด้านในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้านเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังและพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน (ลำปาง) อุดมศักดิ์ แนวจิตร (2544)	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังมากต่อการจัดสภาพแวดล้อมในด้านพื้นที่ ($\bar{X}=3.58$) การมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.57$) การจัดการ ($\bar{X}=3.39$) และกิจกรรมเพื่อการศึกษาธรรมชาติ ($\bar{X}=3.29$) แต่หลังจากเที่ยวชม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากในด้านพื้นที่ ($\bar{X}=3.60$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.50$) เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจในทุกๆ ด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมีค่าน้อยกว่าความคาดหวังเล็กน้อย และปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 6 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย (ต่อ)

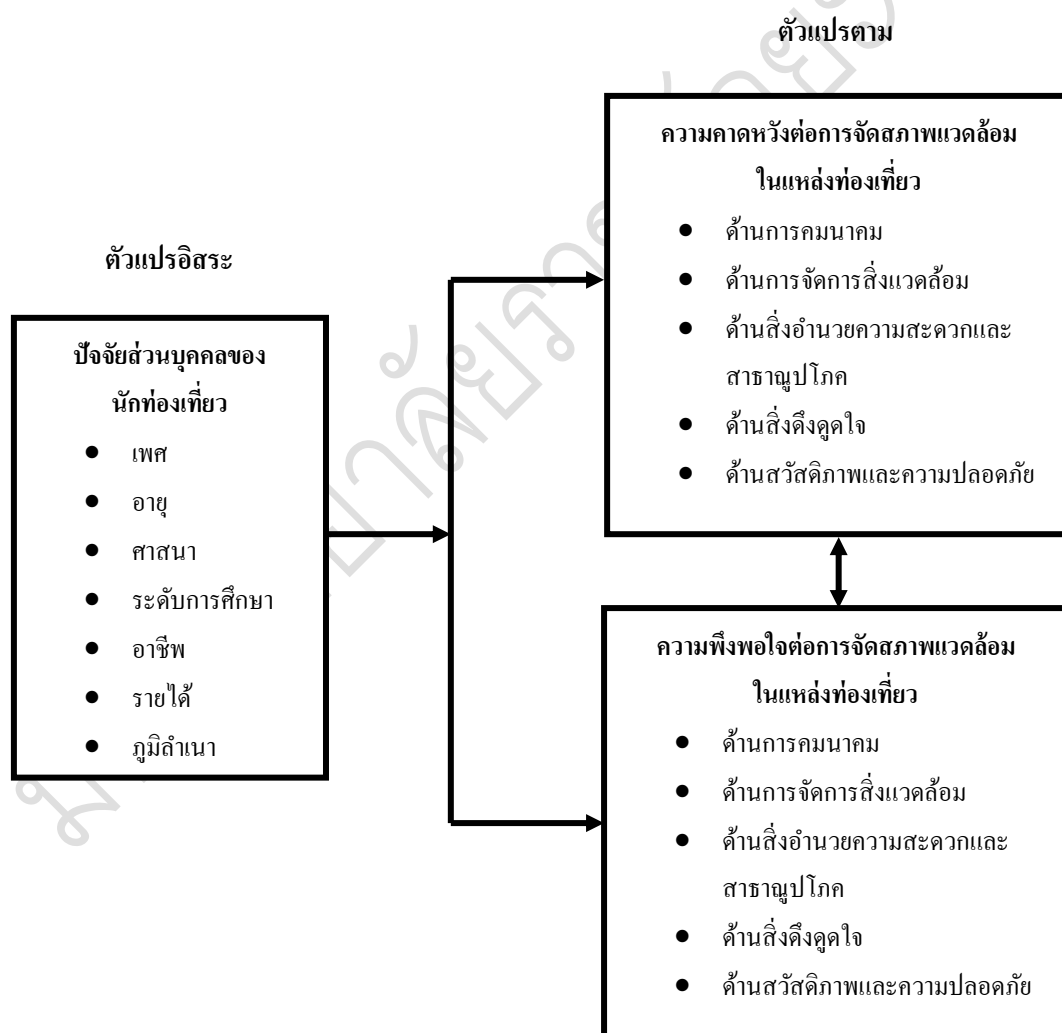
แหล่งท่องเที่ยว	ผลการศึกษา
หมู่บ้านรวมมิตร (เชิงราย) เสาวนีย์ กันทะแสน (2545)	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังมากในการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน และหลังจากเที่ยวชม พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการทั้งสองด้านมากเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก เนื่องจากความคาดหวังเหล่านั้นได้รับการตอบสนองจึงส่งผลให้เกิดความพึงพอใจ แสดงว่า การจัดสภาพแวดล้อมและ กิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้จริง และเมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้าน เพศ อายุ และภูมิลำเนา พบว่า ไม่มีผลต่อความคาดหวังแต่กลับมีผลต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
ตลาดน้ำดำเนินสะดวก (ราชบุรี) และตลาดน้ำท่าคา (สมุทรสงคราม) พัชรา ลากลิ้อย (2546)	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำทั้งสองมาก ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และพาหนะที่ใช้ในการเดินทางที่แตกต่างกัน แต่การมีการปรับปรุงปัจจัยพื้นฐานที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกของตลาด ได้แก่ ห้องสุขา สถานที่จอดรถ ทางเดินริมน้ำควรให้เหมาะสมกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในอนาคต และควรส่งเสริมการท่องเที่ยวในตลาดน้ำท่าคาให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางน้ำและวิถีชีวิตของชุมชนให้คงอยู่ตลอดไป
วนอุทยานแพะเมืองผี (แพร่) ศุภชัย วรรณพงษ์ (2547)	ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการจัดการขยะ และการจัดสภาพภูมิทัศน์ของวนอุทยานฯ เมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลในด้าน อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การมาเที่ยว ความรู้ความเข้าใจ และการศึกษาที่ต่างกัน พบว่า การศึกษาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจด้านการจัดการขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพภูมิทัศน์ พบว่า อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การมาเที่ยวและความรู้ความเข้าใจที่ต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษาที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ชายหาดพัทยา (ชลบุรี) ภาวิดา จินะวัฒน์ (2548)	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดพัทยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจสูงสุดในด้านความสวยงามบริเวณชายหาดและถนน รองลงมา คือ ด้านความสะอาดของชายหาดและน้ำทะเล ด้าน

ตารางที่ 6 ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว	ผลการศึกษา
	การจราจร ด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านค้าและบริการต่างๆ และด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตามลำดับ
แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (สมุทรสงคราม) พวงพิศ บุญระรัตน์ (2549)	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านที่พัก ($\bar{x}=3.36$) ด้านกิจกรรม ($\bar{x}=3.38$) ด้านร้านจำหน่ายอาหารและของที่ระลึก/ของฝาก ($\bar{x}=3.34$) และด้านสถานที่จอดรถ ($\bar{x}=3.34$)
ภูฝอยลม (อุตรธานี) นาวัน วิไลเลิศ (2549)	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการท่องเที่ยวมาก โดยเฉพาะความสวยงามของสถานที่ และมีความประทับใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุดได้แก่ น้ำตกธารงาม และจุดชมวิว ส่วนด้านการบริการ
ภูฝอยลม (อุตรธานี) นาวัน วิไลเลิศ (2549)	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ การรองรับขยะ การรักษาความปลอดภัย การคมนาคม ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง และศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และของที่ระลึก ร้านค้า สวัสดิการ ห้องน้ำ และพึงพอใจในระดับน้อยต่อโทรศัพท์สาธารณะ และพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
บริเวณหมู่เกาะช้าง (ตราด) กิตติ ปัทมเสวี (2549)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.68$) เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความเงียบสงบ ความร่มรื่น ความใสสะอาดของน้ำทะเล ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ และความสะอาดของชายหาด ($\bar{x}=3.84, 3.80, 3.69, 3.64, 3.58$ และ 3.55 ตามลำดับ) แสดงว่า ความสมบูรณ์และความสวยงามของธรรมชาติในหมู่เกาะช้างได้สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและอาจอยากกลับมาท่องเที่ยวอีก เมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
วนอุทยานภูชี้ฟ้า (เชียงราย) ไพศาล ชุ่มวงศ์ (2550)	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุดในด้านสิ่งดึงดูดใจ เนื่องจากวนอุทยานฯมีจุดท่องเที่ยวที่สวยงามและสะอาด และมีความพึงพอใจปานกลางในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะป้ายบอกเส้นทาง จำนวนของห้องน้ำ-ห้องส้วมความสะอาดของห้องน้ำ-ห้องส้วม ตามลำดับ

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจินตนาการและคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวก่อนจะเดินทางไปท่องเที่ยวว่า มีสภาพเส้นทางคมนาคมที่ดี ทัศนียภาพและลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่เพียงพอกับความต้องการ มีความปลอดภัย และมีสิ่งดึงดูดใจ เป็นต้น ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวของแต่ละบุคคลนั้นอาจแตกต่างกันตามประสบการณ์และปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ และระดับการศึกษา เป็นต้น เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวนั้นแล้ว จึงรับรู้และสัมผัสถึงการจัดสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจึงเกิดความพึงพอใจในระดับที่มากหรือน้อยแตกต่างกัน ดังแสดงในภาพประกอบที่ 5

ภาพประกอบที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้นและเดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว แต่เนื่องจากนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2555 (การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้) ยังไม่สามารถตรวจสอบจำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งปีได้ทั้งหมดเพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาวปี พ.ศ. 2554 เป็นฐานในการคำนวณประชากร ดังนั้นประชากรที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีจำนวน 65,880 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลของอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว พบว่า ปี พ.ศ. 2554 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว จำนวน 65,880 คน/ปี จึงอาศัยตารางสถิติการสุ่มตัวอย่างของ Arkin and Colton (1963) และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน (Error) ได้ที่ 5% หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งในการกำหนดขนาดของตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 321 คน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 7 แต่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 322 คน และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตั้งแต่เดือนสิงหาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ผู้วิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาวมีลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการประกอบกิจกรรมที่ไม่ค่อยแตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในช่วงเดือนอื่นๆ มากนัก ฉะนั้นข้อมูลที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มนักท่องเที่ยวในช่วงเดือนอื่นๆ ได้

ตารางที่ 7 การกำหนดจำนวนตัวอย่างสัดส่วน 70:30 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

จำนวนประชากร (คน/ปี)	ความเชื่อมั่น 95%
500,000	322
100,000	322
50,000	321
20,000	318
10,000	313
5,000	303
4,000	299
3,000	291
2,000	278
1,000	244

หมายเหตุ: นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่เขื่อนน้ำตกทรายขาวในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนเท่ากับ 65,880 คน/ปี

3.3 เครื่องมือที่ใช้และขั้นตอนสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (แสดงรายละเอียดในภาคผนวก ก)

ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา

ส่วนที่ 2. ข้อมูลความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนน้ำตกทรายขาว (ก่อนการเที่ยวชม) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยแบ่งประเด็นที่ศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคมนาคม 2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค 4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ และ 5) ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

ส่วนที่ 3. ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนน้ำตกทรายขาว (หลังการเที่ยวชม) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยแบ่งประเด็นที่ศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคมนาคม 2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค 4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ และ 5) ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

ส่วนที่ 4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว (หลังการเที่ยวชม)

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

(1) ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(2) สร้างข้อคำถามซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งประเด็นความคาดหวังและความพึงพอใจออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) ด้านการคมนาคม 2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค 4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ และ 5) ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

(3) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อความต่างๆ ทางด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสม และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาที่ศึกษา

(4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

(5) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาตรวจสอบและวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรประสิทธิภาพแอลฟา (Alpha Coefficient of Cronbach) ของ Cronbach (Cronbach, 1980 อ้างถึงในเสนอ กิริมจิตรพงศ์, 2542) โดยมีเกณฑ์การตัดสินว่าค่าสัมประสิทธิ์ต้องมีค่าใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ 0.80 ขึ้นไป) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ จึงถือว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ได้

(6) นำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์มาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและส่งเสริมให้นักศึกษาในเขตพื้นที่ที่ศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงวันทำงานปกติ (วันจันทร์-ศุกร์) ช่วงวันหยุดราชการ (วันเสาร์-อาทิตย์) และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามตั้งแต่เดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 สอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งเดินทางกลับโดยผ่านประตูเข้า-ออก ของอุทยานน้ำตกทรายขาว

ในช่วงเวลา 9.00-15.00 น. และเพื่อป้องกันการผิดพลาดของข้อมูลผู้วิจัยจะเก็บแบบสอบถามเพื่อประมาณ 10% ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด แล้วนำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อการวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าระดับคะแนนเฉลี่ยจากการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงห่างของคะแนน (ณรงค์ โพธิ์พฤษยานนท์, 2551) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของแต่ละระดับ} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$= \frac{5-1}{5} = 0.80$$

ดังนั้นเกณฑ์ในการแปลความหมายความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว จึงแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เกณฑ์ระดับคะแนนความคาดหวังและความพึงพอใจ

ระดับคะแนน	ช่วงค่าเฉลี่ย	ความคาดหวังและความพึงพอใจ
5	4.21-5.00	มากที่สุด
4	3.41-4.20	มาก
3	2.61-3.40	ปานกลาง
2	1.81-2.60	น้อย
1	1.80-0.80	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ที่มีต่อความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว โดยการวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่า (Independent-Samples-t-test)

4. วิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา ที่มีต่อความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวผจญภัยทางธรรมชาติ โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One way ANOVA)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวผจญภัยทางธรรมชาติ โดยการใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองค่าจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient-r) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ดังนี้ (อุคมศักดิ์ แนวจิตร, 2544 และเกียรติสุดา ศรีสุข, 2552)

ตารางที่ 9 เกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ความสัมพันธ์
0.00-0.20	ไม่มีความสัมพันธ์
0.21-0.40	มีความสัมพันธ์กันน้อย
0.41-0.60	มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
0.61-0.80	มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง
0.81-1.00	มีความสัมพันธ์กันสูง

บทที่ 4

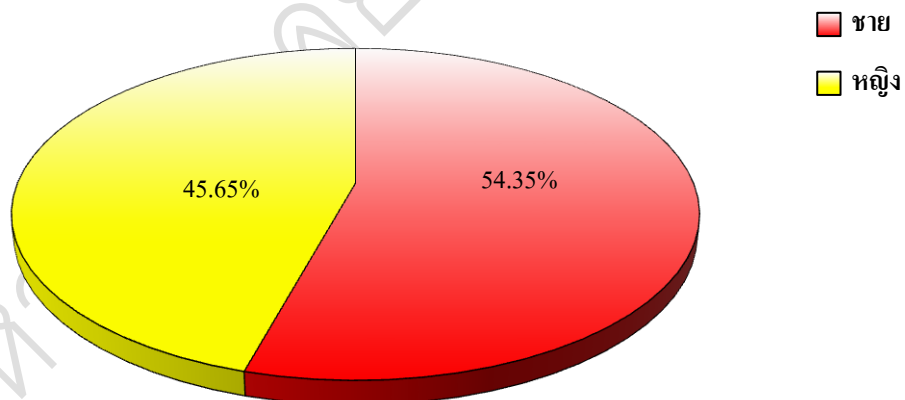
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว 2) ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาว 3) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาว 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาว และ 5) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว แสดงรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

4.1.1 เพศ

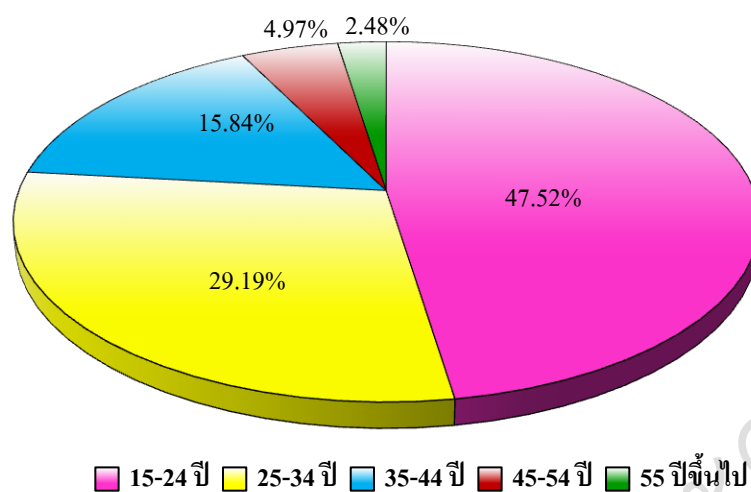
จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มาเที่ยวหน้าตกทรายขาวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 54.35 และเพศหญิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.65 ดังแสดงในภาพประกอบที่ 7

ภาพประกอบที่ 7 ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

4.1.2 อายุ

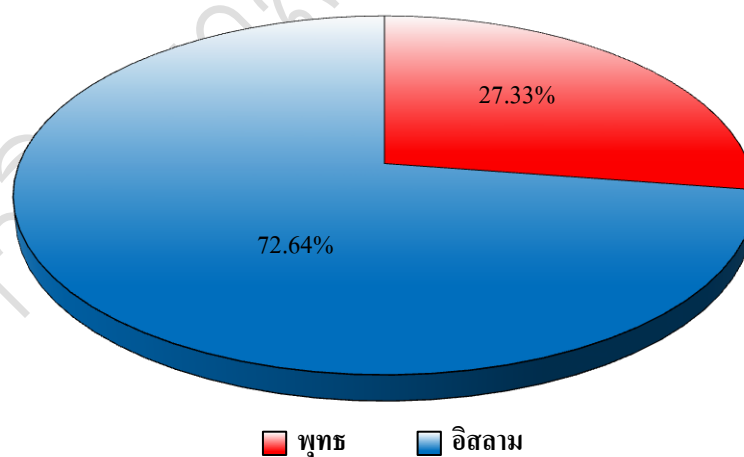
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 47.52 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 25-34 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 29.19 อายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.84 อายุระหว่าง 45-54 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.97 และอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.48 ดังแสดงในภาพประกอบที่ 8

ภาพประกอบที่ 8 ร้อยละของนักท่องเที่ยวกำหนดตามอายุ

4.1.3 ศาสนา

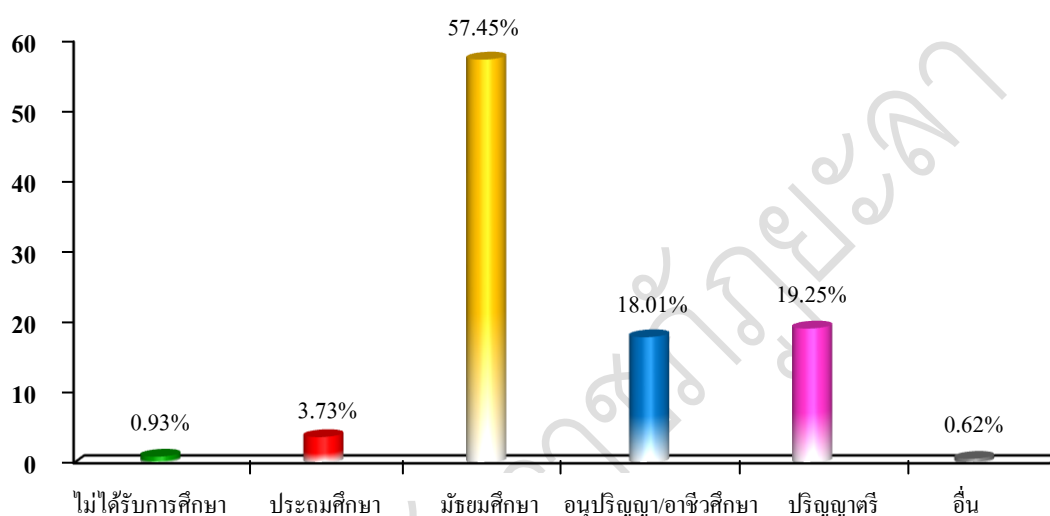
จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาวส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 และนับถือศาสนาพุทธจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 27.33 ดังแสดงในภาพประกอบที่ 9

ภาพประกอบที่ 9 ร้อยละของนักท่องเที่ยวกำหนดตามศาสนา

4.1.4 ระดับการศึกษา

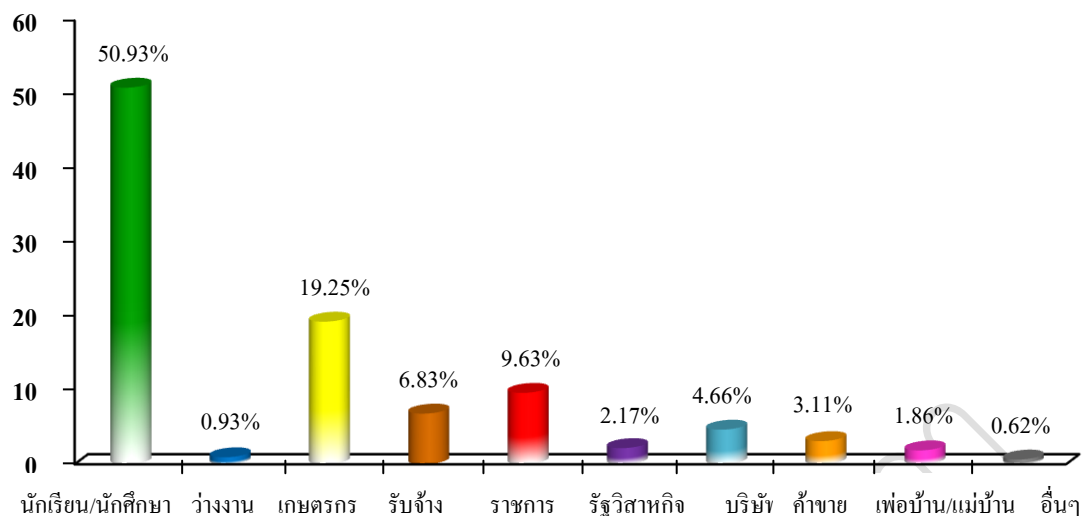
จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ศึกษาระดับมัธยมศึกษาเดินทางมาท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาวมากที่สุด เป็นจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 57.45 รองลงมา คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและอนุปริญญา/อาชีวศึกษา จำนวน 62 และ 58 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 19.25 และ 18.01 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพประกอบที่ 10

ภาพประกอบที่ 10 ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา

4.1.5 อาชีพ

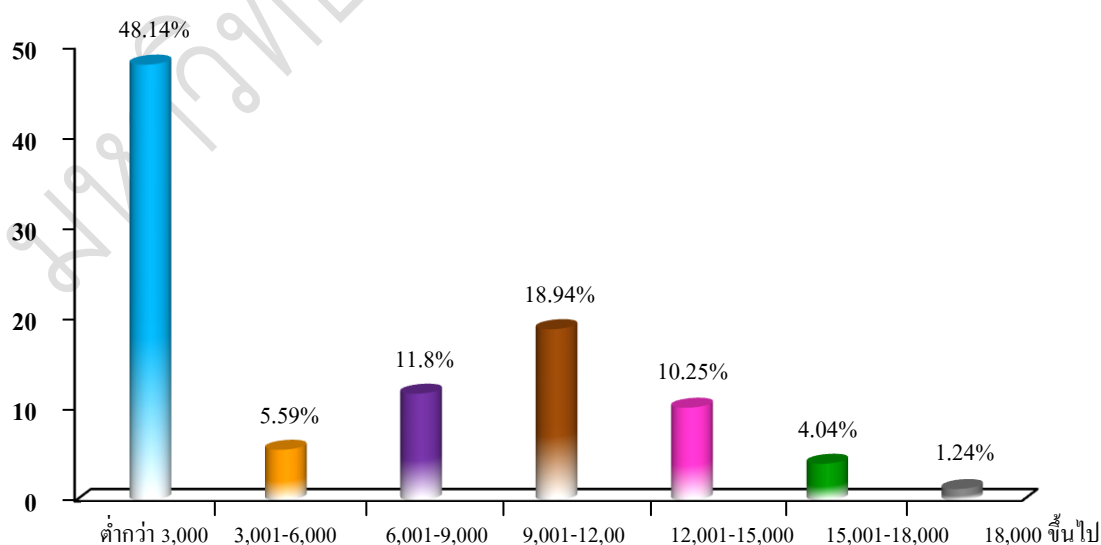
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาวมีกลุ่มอาชีพที่มาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 50.93 ซึ่งอาจเป็นเพราะช่วงระยะเวลาที่เก็บข้อมูลส่วนใหญ่เป็นช่วงปิดเทอมและวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ รองลงมา คือ เกษตรกรและรับจ้างทั่วไป จำนวน 62 คน และ 22 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 19.25 และ 6.83 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มาท่องเที่ยวอย่างน้อยที่สุด คือ พ่อบ้าน/แม่บ้าน มีเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.86 เท่านั้น ดังแสดงในภาพประกอบที่ 11 ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติและพักผ่อน เช่น เล่นน้ำตกและรับประทานอาหาร โดยเดินทางมาเที่ยวภายใน 1 วัน คือ มาเช้า-กลับเย็น เนื่องจากมีระยะทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวไม่ไกลมากนัก และการเดินทางคมนาคมมีความสะดวก นักท่องเที่ยวจึงสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวภายในวันเดียวได้

ภาพประกอบที่ 11 ร้อยละของนักท่องเที่ยวก่อนจำแนกตามอาชีพ

4.1.6 รายได้

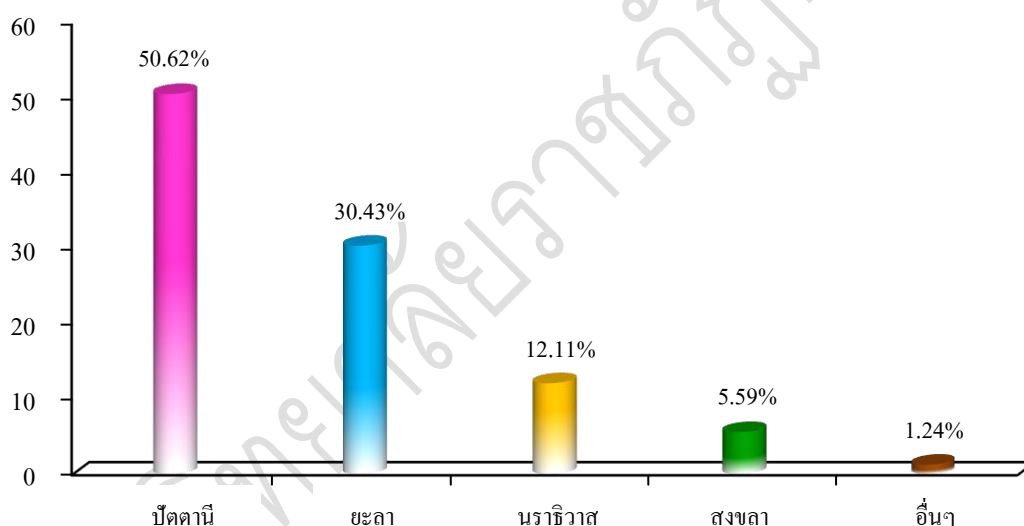
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางน้ำตกทรายขาวส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 3,000 บาท/เดือน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 48.14 ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาจึงทำให้มีรายได้ที่ไม่มากนัก รองลงมา คือ มีรายได้ในช่วง 9,001-12,000 บาท/เดือน และ 6,001-9,000 บาท/เดือน จำนวน 61 คน และ 38 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 18.94 และ 11.80 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพประกอบที่ 12 ซึ่งมีรายได้มาจากการทำเกษตรกรรมและการรับราชการ

ภาพประกอบที่ 12 ร้อยละของนักท่องเที่ยวก่อนจำแนกตามรายได้

4.1.7 ภูมิลาเนา

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่เขื่อนน้ำตกทรายขาวมักมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 50.62 รองลงมา คือ ยะลา และ นราธิวาสจำนวน 98 คน และ 39 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 30.43 และ 12.11 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากมีระยะทางในการเดินทางมาเที่ยวไม่ไกลมากนัก นอกจากนี้ยังพบนักท่องเที่ยวที่มี ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง คือ สงขลา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.59 ตามลำดับ และ นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นๆ ซึ่งเข้ามาประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ ค่อนข้างน้อยมาก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะเหตุการณ์สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัด ภาคใต้ ทำให้นักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่นๆ ไม่มั่นใจในความปลอดภัยจึงไม่กล้าเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวที่เขื่อนน้ำตกทรายขาวมากนัก ดังแสดงในภาพประกอบที่ 13

ภาพประกอบที่ 13 ร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิลำเนา

4.2 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

การศึกษาความคาดหวัง (ก่อนการเที่ยวชม) และความพึงพอใจ (หลังการเที่ยวชม) ของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่ศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดลอม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

4.2.1 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านการคมนาคม

ก่อนนักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้าชมน้ำตกทรายขาว พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังในด้านการคมนาคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังมากกว่า สภาพถนนจะอยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{x}=3.86$) ถนนมีความกว้างเหมาะสมสะดวกในการเดินทาง ($\bar{x}=3.76$) และมีป้ายบอกทางจราจรที่ชัดเจน ($\bar{x}=3.74$) ตามลำดับ และมีความคาดหวังปานกลางเท่านั้นว่า มีความปลอดภัยในการเดินทาง ($\bar{x}=3.28$)

หลังจากเดินทางเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านการคมนาคมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{x}=3.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากกว่า สภาพถนนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ($\bar{x}=3.83$) ถนนมีความกว้างเหมาะสมสะดวกในการเดินทาง ($\bar{x}=3.63$) และมีป้ายบอกทางจราจรที่ชัดเจน ($\bar{x}=3.70$) ตามลำดับ แต่กลับมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้นว่า มีความปลอดภัยในการเดินทาง ($\bar{x}=3.15$) ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการคมนาคม

รายการ	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
สภาพการเข้าถึงและการคมนาคม						
1. สภาพถนนอยู่ในเกณฑ์ดี	3.86	0.67	มาก	3.83	0.64	มาก
2. ถนนมีความกว้างเหมาะสมสะดวกในการเดินทาง	3.76	0.72	มาก	3.63	0.63	มาก
3. ป้ายบอกทางจราจร เข้า-ออก มีความชัดเจน	3.74	0.70	มาก	3.70	0.70	มาก
4. มีความปลอดภัยในการเดินทาง	3.28	0.59	ปานกลาง	3.15	0.87	ปานกลาง
รวม	3.66	0.67	มาก	3.58	0.71	มาก

4.2.2 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังมากด้านการจัดการขยะ คือ ถังขยะมีจำนวนเพียงพอ ($\bar{x}=3.52$) มีการจัดวางตำแหน่งที่ตั้งถังขยะเหมาะสม ($\bar{x}=3.48$) และไม่มีขยะตามเส้นทางเดินขึ้น-ลง น้ำตก ($\bar{x}=3.68$) แต่มีความคาดหวังปานกลางในเรื่องการไม่มีขยะตกค้าง ($\bar{x}=3.27$) และขยะไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ($\bar{x}=3.35$) ส่วนด้านเสียงนั้นนักท่องเที่ยวมีความหวังมากกว่าจะไม่มีเสียงดังรบกวน ($\bar{x}=3.76$) สำหรับด้านอากาศส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับมากกว่าจะไม่มีฝุ่นละอองและควันรบกวนและไม่มี ($\bar{x}=4.01$) และไม่มีกลิ่นรบกวน ($\bar{x}=3.84$)

หลังจากเที่ยวชม พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ($\bar{x}=3.58$) และจากการพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจด้านการจัดการขยะ คือ ถังขยะมีจำนวนเพียงพอ ($\bar{x}=3.73$) มีการจัดวางตำแหน่งที่ตั้งถังขยะเหมาะสม ($\bar{x}=3.61$) ขยะไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ($\bar{x}=3.52$) และไม่มีขยะตามเส้นทางเดินขึ้น-ลง น้ำตก ($\bar{x}=3.76$) แต่กลับมีความพึงพอใจปานกลางในเรื่องการไม่มีขยะตกค้าง ($\bar{x}=3.38$) เท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

รายการ	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
การจัดการขยะ	3.44	0.80	มาก	3.56	0.80	มาก
1. ถังขยะมีจำนวนเพียงพอ	3.52	0.80	มาก	3.73	0.88	มาก
2. มีถังขยะแบบแยกชนิดของขยะ	3.32	0.85	ปานกลาง	3.38	0.74	ปานกลาง
3. การจัดวางตำแหน่งที่ตั้งถังขยะมีความเหมาะสม	3.48	0.72	มาก	3.61	0.84	มาก
4. ไม่มีขยะตกค้าง	3.27	0.74	ปานกลาง	3.38	0.74	ปานกลาง
5. ขยะไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน	3.35	0.84	ปานกลาง	3.52	0.82	มาก
6 ไม่มีขยะตามเส้นทางเดินขึ้น-ลง น้ำตก	3.68	0.82	มาก	3.76	0.80	มาก
เสียง	3.76	0.73	มาก	3.98	0.65	มาก
7. ไม่มีเสียงดังรบกวน	3.76	0.73	มาก	3.98	0.65	มาก
อากาศ	3.93	0.76	มาก	3.92	0.70	มาก
8. ไม่มีฝุ่นละอองและควันรบกวน	4.01	0.74	มาก	4.16	0.60	มาก
9. ไม่มีกลิ่นรบกวน	3.84	0.78	มาก	3.68	0.79	มาก
รวม	3.58	0.78	มาก	3.69	0.76	มาก

4.2.3 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกและสาธารณูปโภค

นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกและสาธารณูปโภคในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากต่อด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านห้องน้ำ-สุขา โดยคาดหวังว่าจะมีความกลมกลืนกับธรรมชาติและมีจุดที่ตั้งเหมาะสม ($\bar{x}=3.55$ และ 3.48 ตามลำดับ) แต่ด้านสถานที่จอดรถ นักท่องเที่ยวคาดหวังว่า ป้ายจราจรจะมีความชัดเจน สถานที่จอดรถเพียงพอ และสถานที่จอดรถมีทำเลที่ตั้งเหมาะสม ($\bar{x}=3.51, 3.46$ และ 3.45 ตามลำดับ) ส่วนด้านป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางคาดหวังว่าจะมีความคงทนและมีความชัดเจน ($\bar{x}=3.53$ และ 3.45 ตามลำดับ) สำหรับด้านม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อนคาดหวังมากกว่า จะมีจุดที่ตั้งม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อนที่เหมาะสมเท่านั้น ($\bar{x}=3.40$) เช่นเดียวกับด้านลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน นักท่องเที่ยวคาดหวังมากกว่าจะมีความปลอดภัย ($\bar{x}=3.57$) ส่วนด้านทางเดินเท้า บันได สะพาน และราวกันตกจะมีความปลอดภัยและกลมกลืนกับธรรมชาติ ($\bar{x}=3.57$ และ 3.42 ตามลำดับ) ส่วนในด้านร้านอาหารนักท่องเที่ยวคาดหวังมากกว่า อาหารจะมีราคาและจุดที่ตั้งที่เหมาะสม ($\bar{x}=3.56$ และ 3.42 ตามลำดับ) และด้านการบริการ นักท่องเที่ยวคาดหวังมากกว่าจะมีอัตราค่าบริการ (บริการขายตั๋ว) และมีจุดที่ตั้งบริการขายตั๋วเหมาะสม ($\bar{x}=3.45$ และ 3.44 ตามลำดับ)

หลังจากที่เข้าชมน้ำตกทรายขาว พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ($\bar{x}=3.43$) และจากการพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากต่อด้านต่างๆ เพียง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านห้องน้ำ-สุขา มีความพึงพอใจมากในเรื่องของความกลมกลืนกับธรรมชาติและมีจุดที่ตั้งเหมาะสม ($\bar{x}=3.62$ และ 3.52 ตามลำดับ) ส่วนสถานที่จอดรถ นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากในเรื่องของความปลอดภัย ความเพียงพอของสถานที่จอดรถ และความชัดเจนของป้ายจราจรเข้าสู่สถานที่จอดรถ ($\bar{x}=3.75, 3.68$ และ 3.56 ตามลำดับ) สำหรับด้านป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทาง นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากในเรื่องของความคงทนและความชัดเจนของป้าย ($\bar{x}=3.65$ และ 3.63 ตามลำดับ) ในขณะที่ด้านลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน นักท่องเที่ยวกลับพึงพอใจมากเพียงความปลอดภัยของลานบริเวณว่างเท่านั้น ($\bar{x}=3.65$) ส่วนด้านทางเดินเท้า บันได สะพาน และราวกันตก นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากในเรื่องของความปลอดภัยและความกลมกลืนกับธรรมชาติ ($\bar{x}=3.84$ และ 3.65 ตามลำดับ) ในขณะที่ด้านร้านอาหาร นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากในเรื่องของการมีจุดที่ตั้งและราคาที่เหมาะสม ($\bar{x}=3.68$ และ 3.44 ตามลำดับ) และด้านการบริการนักท่องเที่ยวกลับพึงพอใจมากในเรื่องของมีอัตราค่าบริการ (บริการขายตั๋ว) และมีจุดที่ตั้งบริการขายตั๋วเหมาะสม ($\bar{x}=3.52$ และ 3.49 ตามลำดับ) และสำหรับด้านม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน พบว่า นักท่องเที่ยวกลับมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้าน
สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค

รายการ	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ห้องน้ำ-สุขา	3.39	0.76	ปานกลาง	3.34	0.74	ปานกลาง
1. ความเพียงพอของห้องน้ำ-สุขา	3.27	0.82	ปานกลาง	3.18	0.76	ปานกลาง
2. ความเหมาะสมของจุดที่ตั้งห้องน้ำ-สุขา	3.48	0.78	มาก	3.52	0.83	มาก
3. ความสะอาดของห้องน้ำ-สุขา	3.25	0.68	ปานกลาง	3.05	0.68	ปานกลาง
4. มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ	3.55	0.75	มาก	3.62	0.68	มาก
สถานที่จอดรถ	3.49	0.81	มาก	3.55	0.80	มาก
3. ท่าเลที่ตั้งสถานที่จอดรถสะดวกและเหมาะสม	3.45	0.84	มาก	3.56	0.77	มาก
4. ความชัดเจนของป้ายจราจรในการเข้าสู่สถานที่จอดรถ	3.51	0.82	มาก	3.56	0.82	มาก
5. ความเพียงพอของสถานที่จอดรถ	3.46	0.85	มาก	3.68	0.86	มาก
6. พื้นลานสถานที่จอดรถมีความสะอาด	3.36	0.75	ปานกลาง	3.22	0.73	ปานกลาง
7. ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ	3.66	0.79	มาก	3.75	0.84	มาก
ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทาง	3.44	0.74	มาก	3.52	0.82	มาก
8. ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางมีความชัดเจน	3.45	0.66	มาก	3.63	0.86	มาก
9. ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางมีความคงทน	3.53	0.72	มาก	3.65	0.78	มาก
10. ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ	3.34	0.85	ปานกลาง	3.29	0.82	ปานกลาง
ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน	3.27	0.83	ปานกลาง	3.33	0.80	ปานกลาง
12. จุดที่ตั้งม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีความเหมาะสม	3.40	0.84	มาก	3.32	0.82	ปานกลาง
13. ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีจำนวนเพียงพอ	3.16	0.83	ปานกลาง	3.38	0.85	ปานกลาง
14. ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีความแข็งแรงและคงทน	3.24	0.87	ปานกลาง	3.27	0.77	ปานกลาง
15. ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ	3.28	0.78	ปานกลาง	3.34	0.75	ปานกลาง
ลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน	3.33	0.75	ปานกลาง	3.38	0.81	ปานกลาง
16. มีจุดที่ตั้งของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อนเหมาะสม	3.23	0.86	ปานกลาง	3.31	0.80	ปานกลาง
17. ความเพียงพอของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน	3.18	0.73	ปานกลาง	3.22	0.86	ปานกลาง
18. ความสะอาดของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน	3.32	0.69	ปานกลาง	3.35	0.75	ปานกลาง
19. ความปลอดภัยของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน	3.57	0.71	มาก	3.65	0.83	มาก

ตารางที่ 12 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ทางเดินเท้า บันได สะพาน และราวกันตก	3.42	0.82	มาก	3.60	0.74	มาก
20. มีความแข็งแรงคงทน	3.26	0.75	ปานกลาง	3.32	0.65	ปานกลาง
21. มีความปลอดภัย	3.57	0.85	มาก	3.84	0.75	มาก
22. มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ	3.42	0.87	มาก	3.65	0.81	มาก
ร้านอาหาร	3.35	0.77	ปานกลาง	3.37	0.75	ปานกลาง
23. จุดที่ตั้งร้านอาหารมีความเหมาะสม	3.42	0.87	มาก	3.68	0.65	มาก
24. ความเพียงพอของร้านอาหาร	3.22	0.70	ปานกลาง	3.28	0.81	ปานกลาง
25. ความสะอาดของร้านอาหาร	3.28	0.70	ปานกลาง	3.15	0.76	ปานกลาง
26. ราคาอาหารมีความเหมาะสม	3.56	0.70	มาก	3.44	0.72	มาก
27. อาหารมีคุณภาพอร่อย สะอาดและถูกหลักโภชนาการ	3.26	0.86	ปานกลาง	3.31	0.82	ปานกลาง
บริการนักท่องเที่ยว	3.31	0.81	ปานกลาง	3.38	0.80	ปานกลาง
28. ความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสอบถามข้อมูล	3.23	0.75	ปานกลาง	3.35	0.76	ปานกลาง
29. มีสื่อ/เอกสาร/แผ่นพับ แนะนำให้ความรู้และข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	3.25	0.72	ปานกลาง	3.32	0.83	ปานกลาง
30. จุดที่ตั้งบริการขายตั๋วมีความเหมาะสม	3.44	0.75	มาก	3.49	0.82	มาก
31. อัตราค่าบริการ (บริการขายตั๋ว) เหมาะสม	3.45	0.92	มาก	3.52	0.85	มาก
32. การให้บริการนักท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่	3.31	0.84	ปานกลาง	3.36	0.75	ปานกลาง
33. มีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการบริการนักท่องเที่ยว	3.16	0.87	ปานกลาง	3.25	0.76	ปานกลาง
รวม	3.37	0.79	ปานกลาง	3.43	0.78	ปานกลาง

4.2.4 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดใจ

ก่อนเข้าเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังมากในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านน้ำตก โดยคาดหวังว่าน้ำตกจะมีความสวยงามตามธรรมชาติ ($\bar{x}=4.06$) และน้ำตกมีความใสและสะอาดตามธรรมชาติ ($\bar{x}=3.54$) ส่วนด้านพืชพรรณ พบว่า นักท่องเที่ยวคาดหวังมากว่าบริเวณน้ำตกจะมีความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้ ($\bar{x}=3.83$) และมีความร่มรื่นของพรรณไม้ ($\bar{x}=3.45$) และด้านทัศนียภาพและมุมมอง พบว่า นักท่องเที่ยวคาดหวังมากที่จะเห็นทัศนียภาพภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตกมีความสวยงามตามธรรมชาติ ($\bar{x}=3.64$) มีบรรยากาศที่ร่มรื่นเขียว

สงบ ($\bar{x}=3.64$) มีการอนุรักษ์ธรรมชาติให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ ($\bar{x}=3.50$) และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมและไม่แออัด ($\bar{x}=3.43$)

แต่หลังจากการเที่ยวชม พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านสิ่งดึงดูดใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{x}=3.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เห็นได้ว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านน้ำตก โดยพึงพอใจในเรื่องของน้ำตกมีความสวยงามตามธรรมชาติ ($\bar{x}=3.93$) และน้ำตกมีความใสและสะอาดตามธรรมชาติ ($\bar{x}=3.63$) อีกทั้งยังพอใจมากในด้านพืชพรรณว่า บริเวณน้ำตกมีความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้ ($\bar{x}=3.83$) และมีความร่มรื่นของพรรณไม้ ($\bar{x}=3.45$) สำหรับด้านทัศนียภาพและมุมมอง พบว่า มีความพึงพอใจมากในเรื่องของทัศนียภาพภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตกมีความสวยงามตามธรรมชาติ ($\bar{x}=3.88$) การอนุรักษ์ธรรมชาติให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ ($\bar{x}=3.62$) บรรยากาศที่ร่มรื่นเงียบสงบ ($\bar{x}=3.57$) และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมและไม่แออัด ($\bar{x}=3.52$) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านสิ่งดึงดูดใจ

รายการ	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
น้ำตก	3.80	0.81	มาก	3.78	0.67	มาก
1. น้ำตกมีความสวยงามตามธรรมชาติ	4.06	0.76	มาก	3.93	0.70	มาก
2. น้ำตกมีความใสและสะอาดตามธรรมชาติ	3.54	0.80	มาก	3.63	0.63	มาก
พืชพรรณ	3.64	0.81	มาก	3.76	0.73	มาก
3. ความร่มรื่นของพรรณไม้	3.45	0.81	มาก	3.55	0.69	มาก
4. ความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้	3.83	0.81	มาก	3.96	0.76	มาก
ทัศนียภาพและมุมมอง	3.46	0.75	มาก	3.53	0.81	มาก
5. บรรยากาศที่ร่มรื่นเงียบสงบ	3.61	0.72	มาก	3.57	0.81	มาก
6. ความสะอาดภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตก	3.35	0.74	ปานกลาง	3.26	0.85	ปานกลาง
7. ทัศนียภาพภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตกมีความสวยงามตามธรรมชาติ	3.64	0.73	มาก	3.88	0.81	มาก
8. การอนุรักษ์ธรรมชาติให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ	3.50	0.73	มาก	3.62	0.81	มาก
9. นักท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยาน	3.25	0.79	ปานกลาง	3.34	0.73	ปานกลาง
10. จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมและไม่แออัด	3.43	0.81	มาก	3.52	0.84	มาก
รวม	3.57	0.77	มาก	3.63	0.76	มาก

4.2.5 ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

ผลการศึกษาความคาดหวังต่อด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังในระดับมาก ได้แก่ ความปลอดภัยในการเล่นน้ำตกและการเยี่ยมชมภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตก ($\bar{x}=3.70$) การรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ ($\bar{x}=3.48$) และมีความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและสัตว์ป่า ($\bar{x}=3.42$) อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การกำหนดเส้นทางเดินมิให้นักท่องเที่ยวเข้าไปป็นป่า ($\bar{x}=3.27$) ป้ายหรือสัญญาณเตือนนักท่องเที่ยวเมื่อไม่ปลอดภัย ($\bar{x}=3.25$) และความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย ($\bar{x}=3.10$)

สำหรับการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า โดยรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากในเรื่องของความปลอดภัยในการเล่นน้ำตกและการเยี่ยมชมภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตก ($\bar{x}=3.80$) การรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ ($\bar{x}=3.45$) และมีความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและสัตว์ป่า ($\bar{x}=3.42$) และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การกำหนดเส้นทางเดินมิให้นักท่องเที่ยวเข้าไปป็นป่า ($\bar{x}=3.22$) ป้ายหรือสัญญาณเตือนนักท่องเที่ยวเมื่อไม่ปลอดภัย ($\bar{x}=3.21$) และความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย ($\bar{x}=3.18$) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

รายการ	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
สวัสดิภาพและความปลอดภัย						
1. ความปลอดภัยในการเล่นน้ำตกและการเยี่ยมชมภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตก	3.70	0.78	มาก	3.80	0.76	มาก
2. การกำหนดเส้นทางเดินมิให้นักท่องเที่ยวเข้าไปป็นป่า	3.27	0.73	ปานกลาง	3.22	0.82	ปานกลาง
3. ความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย	3.10	0.76	ปานกลาง	3.18	0.77	ปานกลาง
4. ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและสัตว์ป่า	3.42	0.82	มาก	3.45	0.75	มาก
5. ป้ายหรือสัญญาณเตือนนักท่องเที่ยวเมื่อไม่ปลอดภัย	3.15	0.73	ปานกลาง	3.21	0.82	ปานกลาง
6. การรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่	3.48	0.70	มาก	3.42	0.74	มาก
รวม	3.35	0.75	ปานกลาง	3.38	0.78	ปานกลาง

จากการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว สามารถสรุปได้ว่า ก่อนจะเข้าไปเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวนักท่องเที่ยวมีความหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่คาดหวังอย่างมากต่อการจัดสภาพด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x}=3.66, 3.58$ และ 3.57 ตามลำดับ) แต่กลับคาดหวังปานกลางในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ($\bar{x}=3.37$ และ 3.35 ตามลำดับ)

ภายหลังจากนักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมน้ำตกทรายขาว จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.54$) เช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่พึงพอใจอย่างมากต่อการจัดสภาพด้าน ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x}=3.58, 3.69$ และ 3.63 ตามลำดับ) แต่พึงพอใจปานกลางต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ($\bar{x}=3.43$ และ 3.38 ตามลำดับ) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 สรุปความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

รายการ	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
1. ด้านการคมนาคม	3.66	0.67	มาก	3.58	0.71	มาก
2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	3.58	0.78	มาก	3.69	0.76	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	3.37	0.79	ปานกลาง	3.43	0.78	ปานกลาง
4. ด้านสิ่งดึงดูดใจ	3.57	0.77	มาก	3.63	0.76	มาก
5. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย	3.35	0.75	ปานกลาง	3.38	0.78	ปานกลาง
รวม	3.51	0.75	มาก	3.54	0.76	มาก

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังอย่างมากก่อนที่จะเข้าไปเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวต่อการจัดสภาพด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x}=3.66, 3.58$ และ 3.57 ตามลำดับ) แต่หลังจากได้เที่ยวชมศึกษาธรรมชาติ ได้สัมผัสบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมน้ำตกทรายขาวด้วยตนเองแล้ว ส่วนใหญ่พึงพอใจอย่างมากต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้ง 3 ด้านนี้ ($\bar{x}=3.58, 3.69$ และ 3.63 ตามลำดับ) และจะเห็นได้ว่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและด้านสิ่งดึงดูดใจมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังอย่างชัดเจน จึงสะท้อนให้เห็นว่าทางอุทยานแห่งชาติน้ำตก

ทรายขาวได้บริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้ง 2 ด้านได้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว อีกทั้งอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวยังมีความสวยงามตามธรรมชาติและมีลักษณะโดดเด่น เช่น มีบรรยากาศที่ร่มรื่น เงียบสงบ และมีความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้ ทำให้เป็นที่ชื่นชอบและประทับใจตรงกับหรือดีกว่าที่นักท่องเที่ยวคาดหวังไว้ จึงก่อให้เกิดความพึงพอใจอย่างมาก

แต่เมื่อพิจารณาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคและด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย พบว่า ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้าไปเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว ส่วนใหญ่คาดหวังต่อทั้ง 2 ด้าน เพียงปานกลางเท่านั้น ($\bar{x}=3.37$ และ 3.35 ตามลำดับ) เมื่อได้เที่ยวชมน้ำตกทรายขาวแล้วมีความพึงพอใจเพียงปานกลางเช่นเดียวกัน ($\bar{x}=3.43$ และ 3.38 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังและความพึงพอใจ จะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 ด้านมีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมากกว่าคาดหวังเล็กน้อย ส่วนหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่าสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีความมั่นใจในความปลอดภัยมากนัก และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น อายุ 15-24 ปี มักชอบความเป็นอิสระ ความสนุกสนาน และความสะดวกสบาย อาจไม่ประทับใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคบางอย่างที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ศาลาที่พัก ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ห้องน้ำ-สุขา เป็นต้น ประกอบกับน้ำตกทรายขาวถูกจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติจึงอาจมีกฎระเบียบหรือข้อห้ามบางประการในการเที่ยวชม ทำให้ยังไม่เป็นที่ถูกใจนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร จึงก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อทั้ง 2 ด้านนี้ไม่มากนัก

ท้ายที่สุดขอยกกล่าวได้ว่า ภาพรวมความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาวมีระดับความคาดหวังก่อนการเที่ยวชมและระดับความพึงพอใจหลังการเที่ยวชมสอดคล้องกัน

4.3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาวไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาว

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	t	df	Sig.	t	df	Sig.
1. ด้านการคมนาคม	-1.43	198	0.32	-1.52	198	0.24
2. ด้านการจัดการสิ่งแวดลอม	-1.57	198	0.03	-1.84	198	0.16
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	-0.73	198	0.75	-1.63	198	0.25
4. ด้านสิ่งดึงดูดใจ	-1.81	198	0.85	-2.15	198	0.47
5. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย	-1.64	198	0.46	-1.92	198	0.72

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวด้านอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา โดยสถิติทดสอบ (F-test) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดลอม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวด้านอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาที่ต่างกันไม่มีผลแต่อย่างใดต่อความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และ
ภูมิฐานะกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาว

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	F	df	Sig.	F	df	Sig.
1. ด้านการคมนาคม						
(1) อายุ	0.74	4	0.46	0.70	4	0.62
(2) ศาสนา	1.62	4	0.65	1.28	4	0.65
(3) ระดับการศึกษา	1.24	4	0.41	0.86	4	0.53
(4) อาชีพ	0.82	6	0.49	1.04	6	0.32
(5) รายได้	1.31	6	0.38	0.69	6	0.29
(6) ภูมิฐานะ	1.50	6	0.54	0.94	6	0.35
2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม						
(1) อายุ	1.79	4	0.64	1.13	4	0.91
(2) ศาสนา	1.64	4	0.92	0.74	4	0.25
(3) ระดับการศึกษา	0.86	4	0.27	0.96	4	0.27
(4) อาชีพ	0.82	6	0.49	0.84	6	0.64
(5) รายได้	1.35	6	0.53	1.04	6	0.49
(6) ภูมิฐานะ	1.69	6	0.32	1.18	6	0.26
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค						
(1) อายุ	1.58	4	0.49	1.28	4	0.52
(2) ศาสนา	1.34	4	0.53	1.40	4	0.47
(3) ระดับการศึกษา	0.95	4	0.72	1.72	4	0.35
(4) อาชีพ	1.21	6	0.28	1.28	6	0.24
(5) รายได้	1.53	6	0.25	0.87	6	0.32
(6) ภูมิฐานะ	1.88	6	0.43	0.38	6	0.59
4. ด้านสิ่งดึงดูดใจ						
(1) อายุ	0.68	4	0.34	0.68	4	0.52
(2) ศาสนา	1.25	4	0.93	0.70	4	0.24
(3) ระดับการศึกษา	1.46	4	0.46	0.38	4	0.09
(4) อาชีพ	1.34	6	0.35	0.53	6	0.48
(5) รายได้	1.22	6	0.42	0.47	6	0.51
(6) ภูมิฐานะ	1.54	6	0.49	1.28	6	0.60

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และ ภูมิฐานะกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาว (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	F	df	Sig.	F	df	Sig.
5. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย						
(1) อายุ	1.42	4	0.58	0.94	4	0.54
(2) ศาสนา	0.93	4	0.35	0.80	4	0.35
(3) ระดับการศึกษา	0.86	4	0.38	1.13	4	0.47
(4) อาชีพ	1.22	6	0.46	1.08	6	0.34
(5) รายได้	1.54	6	0.63	1.21	6	0.69
(6) ภูมิฐานะ	1.35	6	0.51	0.72	6	0.58

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม ทั้ง 5 ด้าน (แบบด้านต่อด้าน) พบว่า ทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่า ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม น้ำตกทรายขาวในด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและ สาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม น้ำตกทรายขาวในด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ตามลำดับ กล่าวคือ ก่อนเข้าไปเที่ยวชม น้ำตกทรายขาว หากนักท่องเที่ยวคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อม น้ำตกทรายขาว ทั้ง 5 ด้าน ไว้มากหรือปานกลาง เมื่อเที่ยวชม น้ำตกทรายขาวแล้ว พบว่า การจัดการในแต่ละด้านเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก หรือปานกลางตามไปด้วย และทำนองเดียวกันหากก่อน การเที่ยวชมนักท่องเที่ยวคาดหวังไว้ไม่มากนัก เมื่อเที่ยวชมแล้วรู้สึกไม่ประทับใจย่อมจะทำให้เกิด ความพึงพอใจอยู่ในระดับที่ไม่สูงด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจในแต่ละ ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคม ($r = 0.45$) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ($r = 0.48$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ($r = 0.56$) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ($r = 0.52$) และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ($r = 0.43$) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 18 จะเห็นได้ว่า ทุกด้านมีค่าอยู่ในเกณฑ์ความสัมพันธ์เชิง

บวกในระดับกลาง ($r=0.41-0.60$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาวเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 5 ด้าน

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม น้ำตกทรายขาว

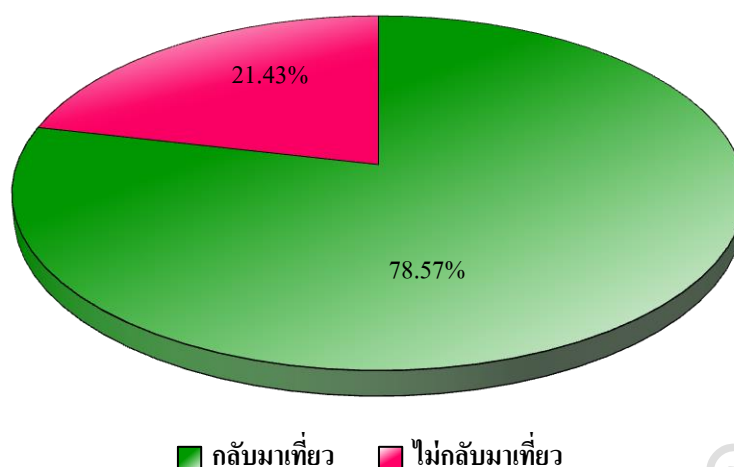
ความสัมพันธ์ระหว่าง ความคาดหวังกับความพึงพอใจ	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	Sig. (1-tailed)
1. ด้านการคมนาคม	0.45	0.00
2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.48	0.00
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	0.56	0.00
4. ด้านสิ่งดึงดูดใจ	0.52	0.00
5. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย	0.43	0.00

4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

การวิจัยครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา น้ำตกทรายขาว แยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.5.1 การกลับมาท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาวของนักท่องเที่ยว

ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับโอกาสการกลับมาท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยากกลับมาท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาวอีกครั้ง จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 เนื่องจากนักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจต่อเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของ น้ำตกทรายขาว เช่น 1) น้ำตกมีความสวยงาม 2) บรรยากาศร่มรื่นและเงียบสงบ 3) ธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การศึกษาเรียนรู้ 4) เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและทำกิจกรรมนันทนาการ และ 5) อยู่ใกล้บ้านและสะดวกต่อการเดินทาง ในขณะที่มีนักท่องเที่ยวเพียง 69 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 เท่านั้น ที่ไม่กลับมาท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาว เพราะไม่อยากจะให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชม น้ำตกและไม่มั่นใจในความปลอดภัยระหว่างการเดินทาง ดังแสดงในภาพประกอบที่ 14

ภาพประกอบที่ 14 การกลับมาท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาวของนักท่องเที่ยว

4.5.2 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

จากการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาวพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ควรเพิ่มป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทางเข้าสู่อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวให้เห็นได้อย่างชัดเจน และควรเพิ่มจุดตรวจความปลอดภัยระหว่างเส้นทางไป-กลับ อุทยานฯ ให้มากขึ้น
2. ควรมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับประจำถิ่นท้องถิ่น และบ่งบอกชื่อโดยจัดตกแต่งให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีทัศนียภาพที่สวยงามและโดดเด่นมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการดูแลความสะอาดบริเวณรอบๆ พื้นที่น้ำตกทรายขาว และควรเข้มงวดในเรื่องการทิ้งขยะ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีการนำอาหารมารับประทานมักทิ้งเศษอาหารลงพื้น ทำให้มีแมลงวันและเป็นที่แหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค
4. ควรเพิ่มป้ายสื่อความหมายและจัดทำเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของน้ำตกทรายขาว เช่น จุดชมวิว ลานน้ำตก ตลอดจนแนะนำข้อห้ามที่สำคัญหรือไม่ประจำถิ่นโดยต้องมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ โดยอาจจัดทำป้ายสื่อความหมาย 3 ภาษา ได้แก่ อังกฤษ ไทย และมลายู ทั้งในเขตอุทยานและเส้นทางระหว่างการเดินทางเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศอาเซียน
5. ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคต่างๆ ที่จำเป็นให้เพียงพอ กับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ม้านั่ง ศาลาที่พัก บริเวณที่ว่างสำหรับพักผ่อน ห้องน้ำ ห้องสุขา

และห้องละหมาด ยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอและไม่มีความแข็งแรงคงทน รวมถึงการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะห้องน้ำ ห้องสุขา

6. ควรมีการรณรงค์การรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกและอบรมให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในหลายๆ รูปแบบและทั่วถึงเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักอุทยานฯ แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

8. ควรเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จุดตรวจรถเข้า-ออก และมีเจ้าหน้าที่ตรวจรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงทุกจุดสำคัญของอุทยานฯ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวมั่นใจและรู้สึกปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

9. ควรเพิ่มกิจกรรมด้านนันทนาการในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกทรายขาวให้มีความหลากหลาย เพื่อสร้างสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว แต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติ และความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว จำนวน 322 คน ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยกราฟ ตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้ผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.35) มีอายุระหว่าง 15-24 (ร้อยละ 47.52) นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 70.50) จบการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 57.45) เป็นกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา (50.93) มีรายได้ไม่เกิน 3,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 48.14) และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา (ร้อยละ 50.62, 30.43, 12.11 และ 5.59 ตามลำดับ)

5.1.2 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว (ก่อนที่จะเที่ยวชม) ต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาวทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการคมนาคม ($\bar{x}=3.66$) ด้านการจัดการสิ่งแวดลอม ($\bar{x}=3.58$) และด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x}=3.57$) และมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางต่อการจัดสภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ($\bar{x}=3.37$) และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ($\bar{x}=3.35$)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (หลังการเที่ยวชม) ต่อการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาวทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากต่อการจัดสภาพด้าน

การคมนาคม ($\bar{x}=3.58$) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.69$) และด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x}=3.63$) และมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางต่อการจัดสภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ($\bar{x}=3.43$) และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ($\bar{x}=3.38$)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทุกๆด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจมีค่ามากกว่าความคาดหวังในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่าความคาดหวังเล็กน้อยในด้านการคมนาคมเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะภูมิประเทศของน้ำตกทรายขาวส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาและห่างไกลจากชุมชนเมือง การเดินทางจึงอาจไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร นักท่องเที่ยวบางรายจึงมีความพึงพอใจน้อยกว่าที่คาดหวังไว้

5.1.3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่อความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว สรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวด้าน เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาที่มีความแตกต่างกัน มีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย สามารถสรุปได้ว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกซึ่งกันและกัน หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 5 ด้าน กล่าวคือ ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้าไปเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวต่างมีความคาดหวังอย่างมากต่อการจัดสภาพแวดล้อมในด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ และมีความหวังไว้เพียงปานกลางต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย แต่เมื่อได้เข้าไปเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวแล้วเกิดความพึงพอใจมากต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ และพึงพอใจเพียงปานกลางต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคและ

ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย และเมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคมีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุด ($r = 0.56$) รองลงมา คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ($r = 0.52$) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ($r = 0.48$) และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ($r = 0.43$) ตามลำดับ

5.2 การอภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่ได้นำเสนอ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 5 ด้าน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว (2) ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว (3) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว และ (4) ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว ซึ่งการอภิปรายผลในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากน้ำตกทรายขาวมีลักษณะเป็นเนินเขา บางจุดมีลักษณะลาดชัน และลักษณะกิจกรรมบางอย่าง เช่น การว่ายน้ำ การเดินชมธรรมชาติที่ต้องเดินขึ้นที่สูงเพื่อชมจุดต่างๆ ของน้ำตกซึ่งเหมาะสำหรับผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง ประกอบกับผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลามมีกฎระเบียบและข้อจำกัดในการท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมนั้นหนาแน่นกว่าผู้ชาย และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเด็กวัยรุ่น เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่มีหน้าที่รับผิดชอบมากนัก มีเวลาว่างต้องการมาพักผ่อนคลายเครียดจากการเล่าเรียน และมาพบปะกับเพื่อนๆ อีกทั้งยังเป็นวัยที่ต้องการหาประสบการณ์ จึงมักพบนักท่องเที่ยวดังกล่าวมากกว่าวัยอื่นๆ และนักท่องเที่ยวมากกว่าครึ่งหนึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจาก 4 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม

5.2.2 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

จากการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ปรากฏว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังและความพึงพอใจอย่างมากเพียง 3 ด้าน คือ ด้าน

การคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ อาจเป็นเพราะจากน้ำตกทรายขาว เป็นน้ำตกที่สวยงาม มีความโดดเด่นและคงสภาพความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มีบรรยากาศที่ ร่มรื่นเงียบสงบ รวมถึงการมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบาย สามารถเดินทางเข้ามาถึงน้ำตก ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติ ปัทมเสวี (2549) ซึ่งศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณหมู่เกาะช้าง พบว่า ความอุดมสมบูรณ์และความ สวยงามตามธรรมชาติของเกาะช้างสามารถทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจอย่างมาก และสอดคล้องกับ การศึกษาของรอฮานี มะสาแม (2554) ศึกษาสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว เนื่องจากเป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม และมีความเป็นธรรมชาติ ร่มรื่น สงบ

แต่ในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวกลับมีความคาดหวังและพึงพอใจเพียงปานกลาง ต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค และด้านสวัสดิภาพและ ความปลอดภัย จึงสะท้อนให้เห็นว่า อาจมีสาเหตุหรือข้อบกพร่องในการบริหารจัดการด้านสิ่ง อำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค เช่น ความไม่เพียงพอของศาลาที่พัก ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ห้องน้ำ-สุขา ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทาง เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของนาวัน วิไล เลิศ (2549) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิง นิเวศน์ฟอยล์ม จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจปานกลางต่อองค์ประกอบ ด้านการจัดการบางอย่าง เช่น ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทาง และการรักษาความปลอดภัย และสอดคล้องกับการศึกษาของการศึกษาของไพศาล ชุ่มวงศ์ (2550) ที่ศึกษาความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบนอุทยานภูชี้ฟ้า พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจปานกลางต่อด้านสิ่ง อำนวยความสะดวก เช่น ป้ายบอกเส้นทางและห้องน้ำ-สุขา เช่นกัน

ส่วนในด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยน่าจะมีสาเหตุหลักมาจากการเกิด สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่ และพื้นที่อื่นๆ ไม่มีความมั่นใจในความปลอดภัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว ด้วย สาเหตุดังกล่าวนี้จึงมีส่วนอย่างมากที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจหรือพึงพอใจต่อการ จัด สภาพแวดล้อมทั้ง 2 ด้านนี้มากนัก

5.1.3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

เมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนา ต่อความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว ทั้งในด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวไม่มีผลต่อความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มัลลิกา เกื้อปัญญา (2542) และอุดมศักดิ์ แนวจิตร (2544) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิลำเนา ไม่มีผลแต่อย่างใดต่อความคาดหวังและความพึงพอใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาบางส่วนของศุภชัย วรรณพงษ์ (2547) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในวนอุทยานแพะเมืองผี แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาบางส่วนของ เสาวนีย์ กันทะแสน (2545) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน เพศ อายุ และ ภูมิลำเนาที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อความคาดหวังแต่กลับมีผลต่อความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม หมู่บ้านรวมมิตรแตกต่างกัน

ดังนั้นจึงสามารถอธิบายผลการศึกษาครั้งนี้ได้ว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว แม้จะมีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน แต่ด้วยสามัญสำนึกและในฐานะที่เป็นนักท่องเที่ยวย่อมทำให้มีความรู้สึกหลายๆ ลักษณะ ต่อแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองจะไปเข้าเที่ยวชมสัมผัส ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้มักอยู่ในรูปความคาดหวังที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ซึ่งมักคาดหวังในสิ่งดีๆ เช่น จะได้ประสบพบเห็น ได้สัมผัส ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ภายใต้บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สวยงามมีความเป็นธรรมชาติ และมีความปลอดภัย รวมทั้งมีการคมนาคมที่ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย และการบริการที่ดี จากแหล่งท่องเที่ยวที่ตนจะไปสัมผัส เป็นต้น และเมื่อได้เที่ยวชมน้ำตกทรายขาวแล้ว ได้พบเห็นและได้สัมผัสการจัดสภาพแวดล้อมสิ่งแวดล้อมที่น่าประทับใจ เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แล้ว ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจที่ดีตามมา โดยไม่ขึ้นอยู่กับว่านักท่องเที่ยวจะมี เพศอะไร อายุเท่าไร ศาสนาอะไร การศึกษาระดับใด ประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เท่าไร และมีภูมิลำเนาอยู่ไหน เพราะธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนย่อมปรารถนาและมุ่งหวังต้องการในสิ่งที่ดีๆ สำหรับตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ อุดมศักดิ์ แนวจิตร (2544) กล่าวว่า ตามธรรมชาติของมนุษย์ก่อนที่จะไปท่องเที่ยวในสถานใด มักคาดหวังคิดฝัน และจินตนาการจะให้เห็นความสวยงาม ได้พบกับความแปลกใหม่ ได้สัมผัสบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ผสมผสานไปกับข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนได้รับรู้มา จึงทำให้

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อสภาพต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่ขึ้นกับว่าเขาจะมีอายุเท่าไร มีการศึกษาระดับใด หรืออยู่ที่ไหน ประกอบอาชีพอะไร และไม่จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเป็นอย่างดีมาก่อน เพราะมนุษย์ทุกคนมักมีความมุ่งมั่นแต่สิ่งดีๆ และเมื่อนักท่องเที่ยวได้เที่ยวชม ได้พบเห็น และได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมที่น่าประทับใจตามที่คาดหวังไว้ ย่อมเกิดความพึงพอใจที่ดีตามมา แต่หากมิได้เป็นตามที่คาดหวังได้พบ ได้เห็น หรือได้สัมผัสในสิ่งที่ตนไม่ชอบหรือไม่ถูกใจ ย่อมเกิดความพึงพอใจเพียงเล็กน้อย โดยความพึงพอใจดังกล่าวไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษาอาชีพ ภูมิฐานะ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยเช่นเดียวกัน

ท้ายที่สุดย่อมสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิฐานะ) ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมน้ำตกทรายขาว

ผลการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมแต่ละด้าน พบว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกันโดยเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกด้าน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังและความพึงพอใจอย่างมากต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการคมนาคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งดึงดูดใจ ในขณะที่เดียวกันก็มีความคาดหวังและความพึงพอใจเพียงปานกลางต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวอาศัยความคาดหวังของตนเป็นแรงกระตุ้นในการเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว เพื่อให้ตนเองสมหวังตามที่คาดหวังไว้ เมื่อนักท่องเที่ยวได้เกิดการรับรู้และประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้พบเห็น และได้สัมผัสส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมแต่ละด้านสอดคล้องกัน หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ มัลลิกา เกื้อปัญญา (2542) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังและพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกต่อการจัดสภาพแวดล้อมทุกๆ ด้าน และการศึกษาของอุดมศักดิ์ แนวจิตร (2544) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คาดหวังและพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อนอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความคาดหวังและความพึงพอใจ พบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในทุกๆ ด้าน

ดังนั้นจากผลการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในครั้งนี้ จึงเป็นแนวทางที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาและปรับปรุงน้ำตกทรายขาวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยั่งยืนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและเป็นที่พึงพอใจหรือชื่นชอบของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ควรให้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการและอยู่ในจุดที่เหมาะสม และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในความปลอดภัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว แต่ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวควรตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของการเที่ยวชมอุทยานเป็นหลัก ซึ่งต้องมีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนมีการเตรียมตัว เตรียมใจและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติ

ท้ายที่สุดย่อมส่งผลต่อประชาชนในท้องถิ่นให้ได้รับผลประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมการกลับคืนถิ่นของประชาชนและอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งและความภาคภูมิใจให้กับประชาชนในท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

จากการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงน้ำตกทรายขาว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้มีการเพิ่มเติมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคต่างๆ ที่จำเป็นให้เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ห้องสุขา ม้านั่ง และลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน เป็นต้น การดูแลความสะอาดบริเวณน้ำตก การเพิ่มป้ายสื่อความหมายและจัดทำเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของน้ำตกทรายขาว การรณรงค์และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยว การเพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาว การเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัย และการเพิ่มกิจกรรมนันทนาการให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งเที่ยวน้ำตกทรายขาวในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงน้ำตกทรายขาวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยั่งยืนและเป็นที่พักผ่อนหรือขึ้นชอของนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวควรมีการพัฒนาและการจัดการให้ดีขึ้นในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค เช่น 1) ห้องน้ำ ห้องสุขา ต้องสะอาดและมีจำนวนเพียงพอ 2) ม้านั่ง ชุมน และลานเอนกสำหรับพักผ่อนให้มีจำนวนเพียงพอและมีความแข็งแรงคงทน 3) ร้านอาหาร ต้องสะอาด มีคุณภาพและถูกหลักโภชนาการ และ 4) การบริการนักท่องเที่ยว ควรมีสื่อหรือเอกสารแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของน้ำตกทรายขาว รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ในการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

2. อุทยานฯ ควรดูแลและเพิ่มมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัย เช่น ควรจัดเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริเวณผาน้ำตก และบริเวณลานจอดรถ และควรจัดทำป้ายหรือสัญญาณเตือนภัย รวมทั้งกำหนดเส้นทางเดินมิให้นักท่องเที่ยวเข้าไปปีนป่ายในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยงอันตราย

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานฯ ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยอาจผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเชิญชวนและให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาเลือกแหล่งท่องเที่ยว

4. เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีความซุกซนและความต้องการด้านต่างๆ ค่อนข้างมาก เมื่อเที่ยวชมน้ำตกทรายขาวส่วนใหญ่มักขาดความรับผิดชอบ โดยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยานฯ เท่าที่ควร มักละเมิดข้อห้ามต่างๆ และไม่สำรวจหรือรักษามารยาทในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบที่มีต่อส่วนรวม ดังนั้นทางอุทยานฯ จึงต้องเร่งหามาตรการในการควบคุมป้องกัน เพื่อประโยชน์ของนักท่องเที่ยวโดยส่วนรวม โดยการจัดทำเป็นนโยบายหรือกฎระเบียบในการเที่ยวชมอุทยานฯ เช่น 1) ห้ามดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในพื้นที่เขตอุทยานฯ เพราะอาจทำให้เกิดการมีเมา เสี่ยงต่อการจมน้ำหรือพลัดตกจากผาน้ำตก และเศษแก้วเศษขวดที่แตกยังเป็นอันตรายต่อผู้อื่นและธรรมชาติ 2) ไม่ทิ้งขยะหรือเศษอาหารลงในทุกพื้นที่ยกเว้นภาชนะที่จัดไว้ให้เท่านั้น และ 3) ห้ามถอนต้นไม้ เติบโตต้นไม้ หรือจับสัตว์ใดๆ ในเขตพื้นที่อุทยาน เป็นต้น

5. นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านบริการต่างๆ ที่มากเกินไปจนจำเป็น โดยมีได้ตระหนักถึงจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดังนั้นหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ตลอดจนองค์กรภาคเอกชนควรมีการรณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

6. การท่องเที่ยวในลักษณะที่เป็นหมู่คณะ หัวหน้าคณะควรติดต่อประสานงานกับทางอุทยานฯ ล่วงหน้า เพื่อมิให้เกิดปัญหาด้านการบริการต่างๆ และทางอุทยานฯ ได้ทราบจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะสามารถรองรับได้ในแต่ละครั้ง

7. เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว ทางอุทยานฯ ควรมีการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ เช่น การกำหนดเวลาในการฟื้นฟูอุทยานฯ กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูการท่องเที่ยว และรณรงค์ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก และปัญหาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลและไม่กล้าที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. วาระแห่งชาติว่าด้วยการท่องเที่ยว. (ออนไลน์) <http://www.mots.go.th/> (8 สิงหาคม 2554).

กิตติ ปัทมเสวี. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, 2549.

กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง. นนทบุรี. หน้า 181-183, 2548.

เกียรติสุดา ศรีสุข. ระเบียบวิจัย. ครองช่างพรินต์ติ้ง. เชียงใหม่. หน้า 10, 2552.

จิรัชญา มณีเนตร. ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว. โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์. กรุงเทพฯ. หน้า 1-6, 2553.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ. หน้า 1-8, 2552.

ธนากร วิชัยกุล. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

นาวัน วิไลเลิศ. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี. สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์. กรุงเทพฯ. หน้า 58, 2544.

นิตา ชัยกุล. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. หน้า 88-94, 2550.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด. กรุงเทพฯ. หน้า 26-29, 2548.

พรทิพย์ เดชนิธิรัตน์. ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการบริการการศึกษาด้านการสอนภาษาต่างประเทศที่สองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

พวงพิศ บุญระรัตน์. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

- พัชรา ลากลือชัย. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรีและตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินญาณิพนธ์บริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- พิทักษ์ จอมเมือง. การประเมินมูลค่านันทนาการของพื้นที่อนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2544.
- ไพศาล ชุ่มวงศ์. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวสวนอุทยานภูชี้ฟ้า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2550.
- ภาวิดา จินะวัฒน์. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อผลการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2548.
- มัลลิกา เกื้อปัญญา. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- รอฮานี มะสาแม. การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ผลประโยชน์ด้านนันทนาการของน้ำตกทรายขาว ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554.
- รานี อิศัยกุล, สมนึก อารังสกุลรัฐ และสฤณีพงษ์ ลิ้มปัยญ์. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี. หน้า 5-8, 2546.
- วรรณา วงษ์วานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ ฯ หน้า 17-18, 2546.
- สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการชุมชนและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ ฯ หน้า 18, 2544.
- เสาวนีย์ กันทะแสน. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว กรณีศึกษาหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- สุภชัย วรรณพงษ์. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในสวนอุทยานแพะเมืองผี จังหวัดแพร่. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

อุดมศักดิ์ แนวจิตร. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว. ท่องไพรเชิงอนุรักษ์ พิชิตยอดเขาสันกาลาคีรี. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. หน้า 1-10, 2551.

Arkin, H. and R. Colton. Table for Statistician. New York Barm & Nobel, Inc., 151-152, 1996.
Daily News. คนไทยเที่ยวในประเทศโตกว่า 17% (ออนไลน์) ค้นหาได้จาก. <http://www.manager.co.th/> (8 ส.ค. 2554).

Frank M. GO and Robert Govers. Integrated quality management for tourist destinations: a European perspective on achieving competitiveness. *Tourism Mangement*. 21, 79-88, 2000.

Sangiae Lee, Sungil Jeon and Doyoung Kim. The Impact of Tour Quality and Tourist Satisfaction on Tourist Loyalty: The Case of Chinese tourist in Korea. *Tourism Mangement*. 32, 1115-1124, 2011.

Victor H. Vroom. *Work and Motivation*. New York. John Wiley & Sons, Tnc.,: 91-99, 1964.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม.....

วันที่.....

โครงการวิจัย

เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทางวิชาการ ผลการศึกษาไม่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมในน้ำตกทรายขาวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยั่งยืนและเป็นที่พึงพอใจหรือชื่นชอบของนักท่องเที่ยว ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้ศึกษาจึงขอให้ท่านกรุณาตอบคำถามตามความเห็นที่แท้จริงเพื่อผลการวิจัยจะได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว (ตอบคำถามก่อนเที่ยวชม)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว (ตอบคำถามก่อนเที่ยวชม)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว (ตอบคำถามหลังการเที่ยวชม)

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว (ตอบคำถามหลังการเที่ยวชม)

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องและเติมข้อความลงในช่องว่าง.....

วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาน้ำตกทรายขาวในครั้งนี้ (การวิจัยครั้งนี้ต้องการสอบถามเฉพาะผู้ที่ต้องการมาท่องเที่ยวที่น้ำตกทรายขาวเท่านั้น เมื่อสอบถามแล้วถ้าเป็นข้อ 2 และ 3 ให้ยุติการถามและทำการสัมภาษณ์บุคคลอื่นแทน)

- [] 1. ตั้งใจมาเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ
[] 2. แวะมาเป็นทางผ่าน
[] 3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

1. เพศ

- [] 1. ชาย [] 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

- [] 1. 15-24 ปี [] 2. 25-34 ปี
[] 3. 35-44 ปี [] 4. 45-54 ปี
[] 5. 55 ปีขึ้นไป

3. ศาสนา

- [] 1. พุทธ [] 2. อิสลาม
[] 3. คริสต์ [] 4. อื่นๆ (ระบุ).....

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

- [] 1. ไม่ได้รับการศึกษาในระบบ [] 2. ประถมศึกษา
[] 3. มัธยมศึกษา [] 4. อนุปริญญา/อาชีวศึกษา
[] 5. ปริญญาตรี [] 6. อื่นๆ (ระบุ).....

5. อาชีพ

☐ 1. นักเรียน/นักศึกษา	☐ 2. ว่างงาน
☐ 3. เกษตรกร	☐ 4. รับจ้างทั่วไป
☐ 5. รับราชการ	☐ 6. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 7. พนักงานบริษัท	☐ 8. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ 9. พ่อบ้าน/แม่บ้าน	☐ 10. อื่นๆ (ระบุ).....

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. น้อยกว่า 3,000 บาท	☐ 2. 3,001-6,000 บาท
☐ 3. 6,001-9,000 บาท	☐ 4. 9,001-12,000 บาท
☐ 5. 12,001-15,000 บาท	☐ 6. 15,001-18,000 บาท
☐ 6. มากกว่า 18,001 บาท	

7. ภูมิลำเนา (จังหวัด)

☐ 1. ปัตตานี	☐ 2. ยะลา
☐ 3. นราธิวาส	☐ 3. สงขลา
☐ 4. อื่นๆ (ระบุ).....	

ส่วนที่ 2. ข้อมูลความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว (ตอบก่อนการเที่ยวชม)

ส่วนที่ 3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว (ตอบหลังการเที่ยวชม)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านคิดว่าเหมาะสม

รายการ		ระดับความคาดหวัง (ตอบก่อนการเที่ยวชม)					ระดับความพึงพอใจ (ตอบหลังการเที่ยวชม)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการคมนาคม											
(1)	สภาพการเข้าถึงและการคมนาคม										
	1.1 สภาพถนนอยู่ในเกณฑ์ดี										
	1.2 ถนนมีความกว้างเหมาะสมสะดวกในการเดินทาง										
	1.3 ป้ายบอกทางจราจร เข้า-ออก มีความชัดเจน										
	1.4 มีความปลอดภัยในการเดินทาง										
2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม											
(1)	การจัดการขยะ										
	1.1 ถังขยะมีจำนวนเพียงพอ										
	1.2 มีถังขยะแบบแยกชนิดของขยะ										
	1.3 การจัดวางตำแหน่งที่ตั้งถังขยะมีความเหมาะสม										
	1.4 ไม่มีขยะตกค้าง										
	1.5 ขยะไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน										
	1.6 ไม่มีขยะตามเส้นทางเดินขึ้น-ลง น้ำตก										

รายการ		ระดับความคาดหวัง (ตอบก่อนการเยี่ยมชม)					ระดับความพึงพอใจ (ตอบหลังการเยี่ยมชม)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(2)	เสียง										
	2.1 ไม่มีเสียงดังรบกวน										
(3)	อากาศ										
	3.1 ไม่มีฝุ่นละอองและควันรบกวน										
	3.2 ไม่มีกลิ่นรบกวน										
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค											
(1)	ห้องน้ำ-สุขา										
	1.1 ความเพียงพอของห้องน้ำ-สุขา										
	1.2 ความเหมาะสมของจุดที่ตั้งห้องน้ำ-สุขา										
	1.3 ความสะอาดของห้องน้ำ-สุขา										
	1.4 มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ										
(2)	สถานที่จอดรถ										
	2.1 ท่าเลที่ตั้งสถานที่จอดรถสะดวกและเหมาะสม										
	2.2 ความชัดเจนของป้ายจราจรในการเข้าสู่สถานที่จอดรถ										
	2.3 ความเพียงพอของสถานที่จอดรถ										
	2.4 พื้นลานสถานที่จอดรถมีความสะอาด										
	2.5 ความปลอดภัยของสถานที่จอดรถ										

รายการ		ระดับความคาดหวัง (ตอบก่อนการเที่ยวชม)					ระดับความพึงพอใจ (ตอบหลังการเที่ยวชม)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(3)	ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทาง										
	3.1 ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางมีความชัดเจน										
	3.2 ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางมีความคงทน										
	3.3 ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ										
(4)	ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน										
	4.1 จุดที่ตั้งม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีความเหมาะสม										
	4.2 ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีจำนวนเพียงพอ										
	4.3 ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีความแข็งแรงและคงทน										
	4.4 ม้านั่ง/ซุ้มพักผ่อน มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ										
(5)	ลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน										
	5.1 มีจุดที่ตั้งของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อนเหมาะสม										
	5.2 ความเพียงพอของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน										
	5.3 ความสะอาดของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน										
	5.4 ความปลอดภัยของลานบริเวณว่างสำหรับพักผ่อน										

รายการ		ระดับความคาดหวัง (ตอบก่อนการเที่ยวชม)					ระดับความพึงพอใจ (ตอบหลังการเที่ยวชม)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(6)	ทางเดินเท้า บันได สะพาน และราวกันตก										
	6.1 มีความแข็งแรงคงทน										
	6.2 มีความปลอดภัย										
	6.3 มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ										
(7)	ร้านอาหาร										
	7.1 จุดที่ตั้งร้านอาหารมีความเหมาะสม										
	7.2 ความเพียงพอของร้านอาหาร										
	7.3 ความสะอาดของร้านอาหาร										
	7.4 ราคาอาหารมีความเหมาะสม										
	7.5 อาหารมีคุณภาพ อร่อย สะอาด ถูกหลักโภชนาการ										
(8)	บริการนักท่องเที่ยว										
	8.1 ความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสอบถามข้อมูล										
	8.2 มีสื่อ/เอกสาร/แผ่นพับ แนะนำให้ความรู้และข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว										
	8.3 จุดที่ตั้งบริการขายตั๋วมีความเหมาะสม										
	8.4 อัตราค่าบริการ (บริการขายตั๋ว) เหมาะสม										
	8.5 การให้บริการนักท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่										
	8.6 มีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการบริการนักท่องเที่ยว										

รายการ		ระดับความคาดหวัง (ตอบก่อนการเที่ยวชม)					ระดับความพึงพอใจ (ตอบหลังการเที่ยวชม)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านสิ่งดึงดูดใจ											
(1)	น้ำตก										
	1.1 น้ำตกมีความสวยงามตามธรรมชาติ										
	1.2 น้ำตกมีความใสและสะอาดตามธรรมชาติ										
(2)	พืชพรรณ										
	2.1 ความร่มรื่นของพรรณไม้										
	2.2 ความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้										
(3)	ทัศนียภาพและมุมมอง										
	3.1 บรรยากาศที่ร่มรื่นเงียบสงบ										
	3.2 ความสะอาดภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตก										
	3.3 ทัศนียภาพภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตกมีความสวยงามตามธรรมชาติ										
	3.4 การอนุรักษ์ธรรมชาติให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ										
	3.5 นักท่องเที่ยวมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยาน										
	3.6 จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสม ไม่แออัด										

รายการ		ระดับความคาดหวัง (ตอบก่อนการเที่ยวชม)					ระดับความพึงพอใจ (ตอบหลังการเที่ยวชม)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย											
(1)	ความปลอดภัยในการเล่นน้ำตกและการเยี่ยมชมภายในและบริเวณรอบๆ น้ำตก										
(2)	การกำหนดเส้นทางเดินมิให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในป่า										
(3)	ความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย										
(4)	ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและสัตว์ป่า										
(5)	ป้ายหรือสัญญาณเตือนนักท่องเที่ยวเมื่อไม่ปลอดภัย										
(6)	การรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่										

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว

1. ท่านคิดว่า ท่านจะกลับมาเที่ยวน้ำตกทรายขาวอีกหรือไม่

[] กลับมาเที่ยว เพราะ.....

.....

.....

.....

[] ไม่กลับมาเที่ยว เพราะ.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกทรายขาว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์

ตารางที่ 19 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
(1) เพศ	ชาย	175	54.35
	หญิง	147	45.65
	รวม	322	100.00
(2) อายุ	15-24 ปี	153	47.52
	25-34 ปี	94	29.19
	35-44 ปี	51	15.84
	45-54 ปี	16	4.97
	55 ปีขึ้นไป	8	2.48
	รวม	322	100.00
(3) ศาสนา	พุทธ	88	27.33
	อิสลาม	234	72.64
	คริสต์	-	-
	อื่นๆ	-	-
	รวม	322	100.00
(4) ระดับการศึกษาสูงสุด	ไม่ได้รับการศึกษา	3	0.93
	ประถมศึกษา	12	3.73
	มัธยมศึกษา	185	57.45
	อนุปริญญา/อาชีวศึกษา	58	18.01
	ปริญญาตรี	62	19.25
	อื่นๆ	2	0.62
	รวม	322	100.00
(5) อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	164	50.93
	ว่างงาน	3	0.93
	เกษตรกร	62	19.25
	รับจ้างทั่วไป	22	6.83
	รับราชการ	31	9.63
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7	2.17
	พนักงานบริษัท	15	4.66
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	10	3.11

ตารางที่ 19 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	พ่อบ้าน/แม่บ้าน	6	1.86
	อื่นๆ	2	0.62
	รวม	322	100.00
(6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	น้อยกว่า 3,000 บาท	155	48.14
	3,001-6,000 บาท	18	5.59
	6,001-9,000 บาท	38	11.80
	9,001-12,000 บาท	61	18.94
	12,001-15,000 บาท	33	10.25
	15,001-18,000 บาท	13	4.04
	มากกว่า 18,001 บาท	4	1.24
	รวม	322	100.00
(7) ภูมิลำเนา	ปัตตานี	163	50.62
	ยะลา	98	30.43
	นราธิวาส	39	12.11
	สงขลา	18	5.59
	อื่นๆ	4	1.24
	รวม	322	100.00

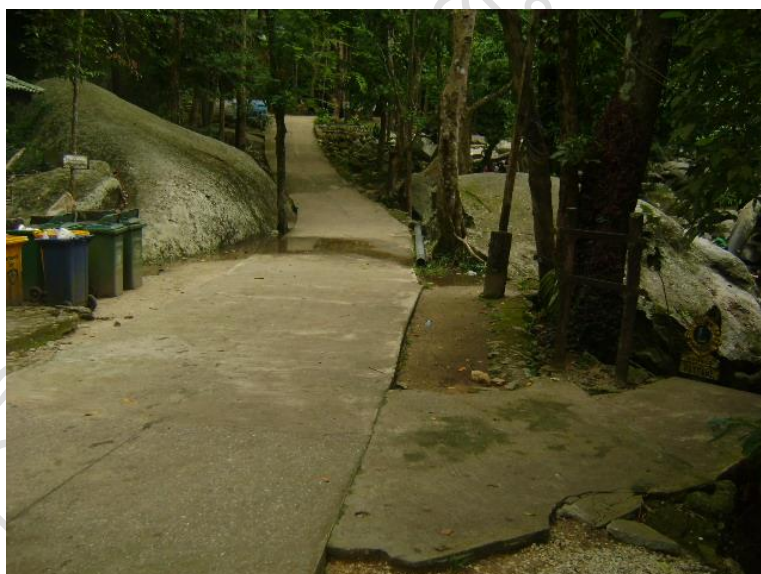
ภาคผนวก ค ภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ 15 น้ำตกทรายขาว

ภาพประกอบที่ 15 น้ำตกทรายขาว (ต่อ)

ภาพประกอบที่ 15 น้ำตกทรายขาว (ต่อ)

ภาพประกอบที่ 16 นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมน้ำตกทรายขาว

ภาพประกอบที่ 17 การสำรวจความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพในแหล่งท่องเที่ยววนน้ำตกทรายขาว

ภาพประกอบที่ 17 การสำรวจความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพในแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกทรายขาว (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวทัศนา เกื้อแสง

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2549 วิทยาศาสตรบัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2553 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่งปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

อาจารย์สาขาภูมิศาสตร์สังกัดสาขาภูมิศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โทรศัพท์ 086-7707552

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การลดปริมาณสารอินทรีย์ละลายน้ำในน้ำดิบประปาจากอ่างเก็บน้ำศรีตรังด้วยกระบวนการโคแอกกูเลชันและกระบวนการโอโซนเนชั่น (2553)

ผลงานเผยแพร่ในเอกสารการประชุมวิชาการ (Conference Proceeding)

ทัศนา เกื้อแสง, ชันวดี เตชะภัทวรกุล สุขสาโรจน์, สุรพงษ์ วัฒนะจิระ, จรงค์พันธ์ มุสิกะวงศ์ และชัยศรี สุขสาโรจน์. การกำจัดสารอินทรีย์ละลายน้ำในน้ำดิบประปาจากอ่างเก็บน้ำศรีตรังโดยกระบวนการโคแอกกูเลชันด้วยสารประกอบออลูมิเนียม. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติครั้งที่ 8. 25-27 มีนาคม 2552. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา.

ทัศนา เกื้อแสง, ชันวดี เตชะภัทวรกุล สุขสาโรจน์, จรงค์พันธ์ มุสิกะวงศ์ และชัยศรี สุขสาโรจน์. ประสิทธิภาพของกระบวนการโคแอกกูเลชันด้วยโพลีออลูมิเนียมคลอไรด์ร่วมกับแคทไอออนิกโพลีเมอร์และถ่านกัมมันต์แบบผงในการกำจัดสารอินทรีย์ละลายน้ำในน้ำดิบประปา. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการทางวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ครั้งที่ 7. 21-22 พฤษภาคม 2552. สงขลา.

ผลงานตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ (Refereed International Journals)

Tassana Kueseng, Thunwadee Tachpattaworakul Suksaroj, Charogun Musikavong and Chaisri Suksaroj. Enhanced Coagulation for Removal of Dissolved Organic Matter and Trihalomethane Formation Potential from Raw Water Supply in Sri-Trang Reservoir, Thailand. Water Practice & Technology Vol 6 No 1. doi:10.2166/WPT.2011.002.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ชื่อ-สกุล นางสาวเขวดี ศรีราม

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2549 วิทยาศาสตรบัณฑิต (ประมง) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิวิทยา
เขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา

พ.ศ. 2553 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตำแหน่งปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

อาจารย์สาขาภูมิศาสตร์สังกัดสาขาภูมิศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โทรศัพท์ 086-7707552

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำ และค่าดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป บริเวณพื้นที่เลี้ยงปลากระชัง
ในแม่น้ำน่าน จังหวัดพิษณุโลก (2553)

ผลของขนาดพื้นที่เลี้ยงปลาในกระชังต่อคุณภาพน้ำ การฟุ้งตัว และดัชนีคุณภาพน้ำของ
แม่น้ำน่าน จังหวัดพิษณุโลก (2552)

ชื่อ-สกุล นายวิฑิต บัวปรอท

วุฒิการศึกษา

พ.ศ.2551 ศน.บ. (ศาสนาและปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. 2554 ศน.ม. (ศาสนาและปรัชญา)มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

อาจารย์สาขาปรัชญาและศาสนา สังกัดสาขาปรัชญาและศาสนา ภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โทรศัพท์ 086-1618553

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดการ โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน วัด
สามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี